

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Stagevergoedingen in cao's 2025

Stagevergoedingen in cao's 2025

Colofon

Contactpersoon	A.J.H. Domen Wetenschappelijk medewerker, projectleider postbuscaoonderzoek@minszw.nl Directie Collectieve Arbeidsovereenkomsten (Cao) Afdeling Cao-onderzoek en Beleidsinformatie (COB)
Website	https://cao.minszw.nl/stagevergoedingen
Bijlagen	Bijlage I Cao-afspraken over hoogte stagevergoeding, in alfabetische volgorde (per sector) Bijlage II Onderzochte cao's, in alfabetische volgorde (naar sector en soort cao)
Infographics	Stagevergoedingen in cao's 2025 Stagevergoedingen in cao's: Ontwikkeling 2023-2025
Auteurs	Ilona Domen Floor van der Zwan Derk Harmannij

Inhoud

1	Inleiding	11
1.1	Wat is een cao?	12
1.2	Doel van het onderzoek	12
1.3	Onderzoeksvraag	13
1.4	Methode	13
1.4.1	Cao-onderzoek	13
1.4.2	Wat wordt in dit onderzoek bedoeld met stage?	14
1.4.3	Data-analyse	14
1.4.4	Ontwikkeling 2023-2025 (panel)	15
2	Resultaten	16
2.1	Afspraken in cao's over stages	16
2.1.1	Hoe worden stagiairs omschreven in cao's? .	16
2.1.2	Werkings sfeer	17
2.1.3	Inzetbaarheid van de stagiair	18
2.1.4	Aantal beschikbare stageplaatsen	18
2.1.5	Duur van de stage	19
2.1.6	Ontwikkeling 2023-2025	20
2.2	Wat verdient de stagiair?	21
2.2.1	Stagevergoedingen	21
2.2.2	Onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden	28
2.2.3	Ontwikkeling 2023-2025	31
2.3	Afspraken in cao's voor bbl'ers	33
2.3.1	Werkings sfeer	34
2.3.2	Wat verdient de bbl'er?	35
2.3.3	Onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden	36
2.3.4	Aantal beschikbare leerplekken voor bbl'ers	38
2.3.5	Arbeidsovereenkomst voor bbl'ers	39
2.3.6	Ontwikkeling 2023-2025	39
2.4	Overige duale leervormen	40
2.4.1	Wat verdient de duale student?	41
2.4.2	Onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden	42
2.4.3	Aantal beschikbare leerplekken voor duale studenten	43
2.4.4	Ontwikkeling 2023-2025	44
2.5	Afspraken in principeakkoorden over stages	45

Samenvatting

De jaarlijkse monitor 'stagevergoedingen in cao's' onderzoekt of er, en welke, afspraken over stages worden gemaakt in cao's, met aandacht voor de vier doelstellingen van het stagepact MBO. Dit onderzoek (2025) is de derde meting.

Stagevergoedingen

In 68% (445) van de onderzochte cao's (654) staat iets over stages. In 124 van deze 445 cao's gaat het alleen om de werkingssfeer en in 322 cao's staat iets inhoudelijks over stage in de cao. In 22% (146) van de 654 cao's staat iets over stagevergoedingen. Dit is in 45% van de cao's waar iets inhoudelijks staat over stages. In 77% (112) van de 146 cao's waar iets staat over stagevergoedingen wordt een specifiek bedrag vermeld. De maandbedragen lopen uiteen van 150 tot 750 euro per maand. Het meest voorkomende maandbedrag is 400 euro. In 44% (64) van de 146 cao's waarin een stagevergoeding wordt vermeld, wordt hetzelfde bedrag aan stagiairs van alle opleidingsniveaus gegeven. In 19% (12) van deze 64 cao's wordt specifiek benoemd dat de stagevergoeding gelijkgetrokken is voor alle opleidingsniveaus. In 9% (13) van de 146 cao's waarin een stagevergoeding wordt vermeld, wordt nog onderscheid gemaakt op basis van opleidingsniveau.

Het aantal cao's met een afspraak over stagevergoedingen ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is groot binnen de sectoren zorg (79%), horeca (71%) en bouw (64%). Ook voor de sectoren openbaar bestuur (43%), informatie en communicatie (38%), en onderwijs (36%) geldt dat in een aanzienlijk deel van het totaal aantal cao's in de sector een afspraak over stagevergoedingen staat. Opvallend is dat binnen de zorg bijna alle bedrijfstakcao's een afspraak over stagevergoeding bevatten (11 van de 12 bedrijfstakcao's). Ook in de sectoren horeca (5 van de 6 bedrijfstakcao's), bouw (8 van de 10 bedrijfstakcao's) en informatie en communicatie (2 van de 3) is dit het geval. In de sectoren vervoer en opslag (9%), landbouw, bosbouw, en visserij (14%), industrie en nutsbedrijven (16%), en financiële instellingen (16%) is het aantal cao's met een afspraak over stagevergoedingen ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector het laagst.

In 2023 lagen de stagevergoeding bedragen tussen de 212 en 550 euro per maand, met 400 euro per maand als meest voorkomende bedrag. In 2024 lagen de bedragen tussen de 150 en 750 euro per maand, met ook 400 euro per maand als meest voorkomende bedrag. In 2025 liggen de bedragen nog steeds tussen de 150 en 750 euro per maand, met nog steeds 400 euro per maand als meest voorkomende bedrag.

Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht hebben (het panel), zien we een sterke toename in het aantal cao's waarin een afspraak staat over stagevergoedingen (10% van de panel cao's in 2023, 17% in 2024, naar 24% in 2025). We zien ook een toename in het aantal cao's waar een bedrag voor de stagevergoeding in staat (van 46 cao's in 2023, 78 in 2024, naar 104 cao's in 2025).

Onkostenvergoedingen

In 8% (53) van de 654 onderzochte cao's staan afspraken over onkostenvergoeding voor stagiairs. Dit is in 16% van de cao's waar iets inhoudelijks staat over stages. Reiskostenvergoeding komt het meest voor (in 68% van deze 53 cao's; 36).

Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht hebben (het panel), zien we dat er in 2024 ten opzichte van 2023 zes afspraken bijgekomen zijn. In 2025 zijn dat er vijf ten opzichte van 2024. Het blijft een relatief klein aantal cao's met afspraken over onkostenvergoedingen voor stagiairs (49 in 2025). De meest voorkomende onkostenvergoeding voor stagiairs is net als in 2023 en 2024 ook in 2025 een reiskostenvergoeding. Het aantal cao's met een afspraak over een reiskostenvergoeding voor stagiairs binnen het panel is opnieuw licht gestegen van 24 cao's in 2023 naar 28 cao's in 2024 naar 33 cao's in 2025.

Inzetbaarheid en aantal stageplaatsen

In 9% (61) van de 654 cao's wordt iets vermeld over de inzetbaarheid van de stagiair. Dit is in 19% van de cao's met iets inhoudelijks over stages. Vaak gaat het om de stagebegeleiding, het niet formatief inzetten van de stagiair en over het takenpakket van de stagiair (aansluitend bij de opleiding en een focus op leren). In 10% (67) van de 654 cao's wordt iets vermeld over het aantal beschikbare stageplaatsen. Dit is in 21% van de cao's met iets inhoudelijks over stages. In 37% (25) van deze 67 cao's wordt een specifiek aantal stageplaatsen vermeld, met een range van één tot 75 stageplaatsen. Hiernaast wordt vaak vermeld dat bedrijven zich inzetten om (meer of zoveel mogelijk) stageplaatsen te creëren, of het beleid ten aanzien van het aantal stageplaatsen door te zetten ten opzichte van vorig jaar. Soms is goede begeleiding of een passende stage opdracht een voorwaarde voor het aanbieden van stageplaatsen.

Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) hebben onderzocht (het panel), zien we een lichte toename in afspraken over de inzetbaarheid van de stagiair (van 32 in 2023 naar 47 in 2024 naar 55 in 2025). Verder zien we een kleine toename van afspraken over de duur van de stage (van 18 in 2023 naar 21 in 2024 naar 25 in 2025). Van 2023 naar 2024 was er een lichte toename in afspraken over het aantal stageplaatsen (8 cao's), maar van 2024 naar 2025 was er een afname van 1 cao.

Afspraken voor bbl'ers

In 28% (182) van de 654 cao's staat een afspraak voor bbl'ers. Dit is in 57% van de cao's met iets inhoudelijks over stages. In meer dan de helft (98; 54%) van deze 182 cao's gaat het om een loonafpraak voor bbl'ers en in 52% (51) van deze 98 cao's gaat het over loonverschillen op basis van leeftijd. In 10% (18) van de 182 cao's met een afspraak voor bbl'ers, wordt het aantal beschikbare leerplekken voor bbl'ers vermeld. In 41% (75) van de 182 cao's met een afspraak voor bbl'ers, staan afspraken over onkostenvergoedingen. Het doorbetalen van onderwijsdagen komt het meest voor (in 65% van deze 75 cao's; 49).

Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) hebben onderzocht (het panel), zien we over de jaren een lichte stijging in het totaal aantal afspraken in cao's voor bbl'ers en in het aantal loonafspraken voor bbl'ers. Verder zien we bijna geen toename in het aantal afspraken over onkostenvergoedingen voor bbl'ers.

Overige duale leervormen

In 10% (64) van de 654 cao's staat een afspraak voor duale studenten. Dit is in 20% van de cao's met iets inhoudelijks over stages. In 45% (29) van deze 64 cao's gaat het om een loonafpraak voor duale studenten. In 31% (9) van deze 29 cao's gaat het om loonverschillen op basis van leerjaar en in 24% (7) om loonverschillen op basis van leeftijd en niveau. In 34% (22) van de 64 cao's met een afspraak voor duale studenten, staan afspraken over onkostenvergoedingen. Het doorbetalen van onderwijsdagen komt het meest voor (in 15 van de 22 cao's).

Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) hebben onderzocht (het panel), zien we weinig verandering in afspraken voor duale studenten.

Principeakkoorden

In 22% van de principeakkoorden die zijn afgesloten in 2025 (64 van de 297) staat iets over stages. In 91% (52) van deze 64 principeakkoorden staat iets over stagevergoedingen en in 73% (38) van deze 52 principeakkoorden wordt een specifiek bedrag genoemd. In 44% (23) van deze 52 principeakkoorden wordt expliciet vermeld dat de stagevergoeding hetzelfde of gelijk getrokken is voor alle opleidingsniveaus. Er zijn geen principeakkoorden waarin een verschil in stagevergoeding tussen onderwijsniveaus staat. Twee principeakkoorden benoemen specifiek het stagepact MBO.

1 Inleiding

Leren in de praktijk is een onmisbaar onderdeel in het onderwijs. Een stage draagt bij aan de overgang van studeren naar werken. Bij veel opleidingen in het beroepsonderwijs is een stage dan ook een verplicht onderdeel van de opleiding. Om voor alle mbo studenten de eerste kennismaking met de arbeidsmarkt een veilige, waardevolle en positieve ervaring te maken, is er vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW; februari 2023) samen met werkgevers, vakbonden en scholen het stagepact MBO¹ (2023-2027) gesloten. Ook in het hbo en wo wordt door de sector gewerkt aan goede stageplekken en passende stagevergoedingen, bijvoorbeeld met de Stagecode hbo.²

Er zijn vier concrete doelen in het stagepact MBO opgesteld. Het eerste doel is het verbeteren van de stagebegeleiding, zowel vanuit de onderwijsinstelling als vanuit het leerbedrijf. Dit geldt voor stages en leerbanen en gaat ook over goed contact tussen de onderwijsinstelling, het leerbedrijf en de student. Het tweede doel is het uitbannen van stagediscriminatie. Stagediscriminatie is onacceptabel en dit wordt tegengegaan door in te zetten op het (h)erkennen, voorkomen en aanpakken ervan. Er wordt ingezet op sociale normstelling, gelijke kansen op stages door bijvoorbeeld stagematching³, een sociaal veilige leeromgeving, meldpunten voor discriminatie en opvolging van de meldingen.⁴ Het derde doel is voldoende stageplaatsen creëren. Er moeten voldoende kwalitatief goede en toegankelijke stageplaatsen en leerbanen zijn en blijven, die ook goed vindbaar zijn voor studenten. Het vierde en laatste doel is een passende stagevergoeding. De vergoeding moet minimaal alle kosten die een student maakt om stage te lopen bij een werkgever dekken, inclusief reiskosten en Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG; onkostenvergoeding). In geval van een leerbaan (beroepsbegeleidende leerweg [bbl]) moet er naast een onkostenvergoeding ook een arbeidscontract en loon worden gegeven. Het doel is om afspraken over passende stagevergoedingen voor stagiairs in collectieve arbeidsvoorwaarden (cao's) op te nemen.

De Minister van OCW informeert de Tweede Kamer jaarlijks over de afspraken van het Stagepact MBO. De voortgang op de afspraken over stagevergoedingen wordt jaarlijks door SZW gemonitord voor zowel het mbo, hbo als wo. Er is ook breed aandacht voor het onderwerp stages en stagevergoedingen in de media en de politiek. Naar aanleiding van een toezegging aan de Tweede Kamer is januari 2026 verkenning naar een wettelijk minimum verplichting met de Kamer gedeeld. De huidige Minister van OCW heeft aangegeven de stagevergoedingen wettelijk te willen verplichten en komt voor de zomer van 2026 met contouren van wetgeving. De Tweede Kamer

1 [Stagepact MBO 2023 - 2027 | Convenant | Rijksoverheid.nl \(14-02-2023\)](#)

2 [Vereniging Hogescholen | Opleiders en werkgevers sluiten stagecode af voor het hbo](#)

3 Het [Wetsvoorstel toezicht gelijke kansen bij werving en selectie](#) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid [SZW] moet hierbij helpen

4 Meldingen en signalen worden geregistreerd en doorgegeven aan de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven [SBB]

heeft een motie aangenomen met het verzoek om gepaste stagevergoedingen wettelijk verplicht te maken voor alle onderwijsniveaus⁵.

Vanwege de aandacht voor en de urgentie van het onderwerp wil het Ministerie van OCW de vergoedingen voor stagiairs in het mbo, hbo en wo, en de andere doelstellingen uit het stagepact MBO, jaarlijks monitoren. De Minister van Onderwijs, Cultuur, en Wetenschap heeft sociale partners meerdere malen opgeroepen om bepalingen over stages en stagevergoedingen in cao's op te nemen.⁶ Om de ontwikkelingen te kunnen volgen, voert het Ministerie van SZW een jaarlijkse monitor stagevergoedingen uit met een uitsplitsing naar economische sector en onderwijsniveau.

1.1 Wat is een cao?

Werkgever(s) en vakbond(en) onderhandelen met elkaar over de arbeidsvoorwaarden voor werknemers. Het resultaat hiervan wordt vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst, genaamd de cao. Deze afspraken gaan bijvoorbeeld over het loon, werktijden, toeslagen en pensioen. Een cao geldt voor een grote groep mensen. Er bestaan twee soorten cao's. Een ondernemingscao is een collectieve afspraak die geldt binnen één bedrijf. Deze cao wordt afgesloten tussen een werkgever en een of meer werknemersorganisaties. Een bedrijfstakcao is een collectieve afspraak die geldt voor een groep bedrijven binnen een branche. Deze cao wordt afgesloten tussen een of meerdere werkgevers of werkgeversorganisaties en een of meer werknemersorganisaties.⁷

Uit de meest recente CBS-cijfers (peildatum 01-07-2024) blijkt dat Nederland ruim 8,6 miljoen werknemers telt.⁸ Van deze 8,6 miljoen werknemers vallen ruim 6,2 miljoen werknemers volgens het CBS onder een cao.⁹ De resterende 2,4 miljoen werknemers vallen niet onder een cao, maar in de praktijk blijkt dat heel wat werkgevers zonder aangemelde cao wel een bepaalde cao geheel of gedeeltelijk op vrijwillige basis volgen. 72,5% van alle werknemers vallen volgens het CBS dus onder een cao.

1.2 Doel van het onderzoek

Het ministerie van OCW wil de vergoedingen voor stagiairs in het mbo, hbo en wo, en de andere doelstellingen uit het stagepact MBO, jaarlijks monitoren. Het Ministerie van SZW (Cao/COB) zal daarom jaarlijks (2023-2027) een onderzoek doen naar afspraken over stages en vergoedingen voor stagiairs in cao's. De jaarlijkse monitor 'stagevergoedingen in cao's' onderzoekt of er, en welke, afspraken over stages worden gemaakt in cao's, met aandacht voor de vier doelstellingen van het stagepact MBO.

5 [Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

6 [Oproep minister Dijkgraaf: passende stagevergoeding voor alle studenten | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)
[Stijgende lijn stagevergoedingen voor studenten | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

7 [Wat is een cao? | Rijksoverheid.nl](#)

8 [Werknemers naar soort cao en SBI naar achtergrondkenmerken, 2010-2024 | CBS](#)

9 De aantallen cao-werknemers van het CBS zijn gebaseerd op één peildatum (1-7-2024) en op één bron: de polis administratie. De aantallen cao-werknemers van SZW zijn gebaseerd op opgave van cao-partijen. Deze aantallen hebben betrekking op verschillende peildata en op verschillende bronnen.

1.3 Onderzoeksvraag

Aansluitend bij de doelstelling, is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

In hoeverre zijn in cao's afspraken gemaakt over stages en vergoedingen voor stagiairs, en hoe zien deze afspraken eruit?

Deze hoofdvraag is opgesplitst in de volgende deelvragen:

1. In hoeverre worden stages in cao's vermeld, en hoe worden deze stages genoemd?
2. In hoeverre wordt er in cao's iets vermeld over (het aantal beschikbare) stageplaatsen?
3. In hoeverre wordt er in cao's iets vermeld over de duur van stages?
4. In hoeverre wordt er in cao's iets vermeld over stagevergoedingen, wat is de hoogte van deze stagevergoedingen (per maand), en wordt de stagevergoeding naar rato (van uren) uitgekeerd?
5. In hoeverre zijn er verschillen in stagevergoedingen tussen onderwijsniveaus (mbo, hbo, wo), leerjaren en leeftijd?
6. In hoeverre wordt er in cao's iets vermeld over onkostenvergoedingen voor stagiairs, en welke onkosten worden vergoed?
7. In hoeverre worden in cao's afspraken gemaakt over de beroepsbegeleidende leerweg (bbl), en hoe zien deze afspraken eruit?
8. In hoeverre worden in cao's afspraken gemaakt over andere duale leervormen, en hoe zien deze afspraken eruit?

Voor deze derde meting onderzoeken we ook de onderstaande vraag over de ontwikkeling tussen 2023 (eerste meting), 2024 (tweede meting), en 2025 (derde meting):

In hoeverre is er sprake van ontwikkeling in cao-afspraken over stages en vergoedingen voor stagiairs (2023-2025)?

1.4 Methode

1.4.1 Cao-onderzoek

Om vast te stellen welke cao-afspraken er zijn over stages en vergoedingen voor stagiairs worden reguliere cao's onderzocht die aangemeld zijn bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). In totaal zijn er 654 reguliere cao's aangemeld bij SZW (peildatum 01-09-2025) waaronder bijna 6,2 miljoen werknemers vallen. Het betreft 174 bedrijfstakcao's met ruim 5,7 miljoen werknemers en 480 ondernemingscao's met ruim 0,4 miljoen werknemers.

In Tabel 1 is per economische sector het aantal bedrijfstakcao's en ondernemingscao's en het bijbehorende aantal werknemers weergegeven.

Tabel 1. Reguliere bedrijfstakcao's en ondernemingscao's naar economische sector

Economische sector	Bedrijfstakcao's		Ondernemingscao's		Totaal	
	Aantal cao's	Aantal werknemers	Aantal cao's	Aantal werknemers	Aantal cao's	Aantal werknemers
Landbouw, bosbouw, en visserij	11	115.405	3	1.128	14	116.533
Industrie en nutsbedrijven	40	693.867	245	102.981	285	796.848
Bouw	10	308.041	4	6.039	14	314.080
Handel	30	886.319	31	25.095	61	911.414
Vervoer en opslag	8	208.578	86	92.797	94	301.375
Horeca	6	425.026	1	530	7	425.556
Informatie en communicatie	3	23.076	5	486	8	33.562
Financiële instellingen	3	22.435	16	105.145	19	127.580
Zakelijke dienstverlening (inclusief advies en onderzoek)	17	604.328	54	38.026	71	642.354
Openbaar bestuur	8	550.154	6	31.824	14	581.978
Onderwijs	7	499.963	7	2.681	14	502.644
Zorg	12	1.327.401	7	10.933	19	1.338.334
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	19	82.250	15	8.379	34	90.629
Totaal	174	5.746.843	480	436.044	654	6.182.887

1.4.2 Wat wordt in dit onderzoek bedoeld met stage?

Er bestaan verschillende soorten stages. Dit onderzoek richt zich op stages vanuit het onderwijs bij een bedrijf als onderdeel van een opleiding. Stages vanuit of binnen een organisatie met als doel de mobiliteit van werknemers te bevorderen, en stages vanuit Wajong of de participatiewet, worden in dit onderzoek niet meegenomen. Studenten die, in tegenstelling tot andere stagevormen, een arbeidsovereenkomst hebben met het leerbedrijf en salaris ontvangen (bijvoorbeeld bbl, duale leervormen), zullen binnen dit onderzoek apart aan bod komen.

1.4.3 Data-analyse

Alle cao's zijn onderzocht op afspraken over stages en vergoedingen voor stagiairs. De gevonden afspraken zijn gecodeerd aan de hand van de deelvragen (documentanalyse). Hierna zijn de resultaten van de documentanalyse geëxporteerd naar SPSS, om zowel een inhoudelijke analyse van de tekstfragmenten als een beschrijvende, kwantitatieve analyse naar aantallen cao's te doen. Waar relevant is in deze analyses onderscheid gemaakt tussen economische sectoren (zie

Tabel 1 voor de 13 sectoren), soort cao (bedrijfstak/onderneming), en grootte van de cao's (Zie Tabel 2).¹⁰

Tabel 2. Verdeling grootte van cao's naar soort cao in werknemersaantallen

	Bedrijfstakcao	Ondernemingscao
Klein	<3000	<125
Middel	3000 - 13000	125 - 400
Groot	>13000	>400

1.4.4 Ontwikkeling 2023-2025 (panel)

Wij maken gebruik van een panel om de ontwikkeling over de jaren (2023-2025) in kaart te brengen. Dit zijn alle cao's die in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht zijn. Cao's die wij in 2023 en 2024 hebben onderzocht, maar in 2025 niet meer (door de voorwaarden die aan cao's worden gesteld, zie paragraaf 1.4.1) vallen dus af (37 cao's). Ook cao's die wij in 2025 hebben onderzocht, maar in 2023 en 2024 niet, vallen hier buiten (42 cao's). In totaal gaat het om 570 cao's die wij in alle drie de jaren hebben onderzocht. Het panel waarmee wij de ontwikkeling bekijken van 2023 tot 2025 is dus op basis van 570 cao's.

10 Uit de analyses naar verschillen op basis van grootte van de cao's zijn voor bbl'ers en duale studenten geen interessante resultaten naar voren gekomen. Deze zijn dan ook niet opgenomen in het rapport. Kanttekening hierbij is dat de aantallen cao's met afspraken voor bbl'ers en duale studenten per categorie van grootte van de cao klein waren.

2 Resultaten

2.1 Afspraken in cao's over stages

- In 445 van de 654 onderzochte cao's staat iets over stages.
- In 124 cao's gaat het alleen om de werkingssfeer.
- In 322 cao's staat iets inhoudelijks over stages.
- In 61 cao's is er aandacht voor de inzetbaarheid van de stagiair.
- In 67 cao's is er aandacht voor het aantal stageplaatsen.

In meer dan de helft van de onderzochte cao's (445 van de 654 cao's) wordt iets met betrekking tot stages vermeld. Het gaat om 143 bedrijfstakcao's en 302 ondernemingscao's. In 124 van de 445 cao's gaat het alleen om een vermelding in de werkingssfeer van de cao. Dus of de stagiair onder de cao valt of niet. Het gaat om 14 bedrijfstakcao's en 110 ondernemingscao's. In 322 van de 445 cao's staat er iets inhoudelijks over stages. Het gaat om 130 bedrijfstakcao's en 192 ondernemingscao's.

In de paragrafen hieronder worden de termen die worden gebruikt om stages aan te duiden, de werkingssfeer van de cao (wie valt er wel en niet onder de cao), de inzetbaarheid van stagiairs, het aantal beschikbare stageplaatsen, en de duur van stages verder uitgewerkt.

2.1.1 Hoe worden stagiairs omschreven in cao's?

In onderstaande tabel staan de termen die in cao's worden gebruikt om studenten die in het kader van de opleiding werkervaring opdoen bij een bedrijf, te omschrijven. Aangegeven is hoe vaak de termen worden genoemd, opgesplitst naar bedrijfstakcao's en ondernemingscao's.¹¹

Tabel 3. Omschrijving stagiairs in cao's

Term	Aantal cao's	Aantal bedrijfstakcao's	Aantal ondernemingscao's
Stagiair(s)	312	101	211
BBL	182	86	96
Stage	109	45	64
Leerarbeidsovereenkomst	69	33	36
Duaal	64	26	38
Leerling(werknemer)	56	25	31
BOL	36	27	9

11 Er kunnen meerdere termen in een cao voorkomen, waardoor het totaal aantal termen groter is dan het totaal aantal cao's met afspraken voor stagiairs (445).

Term	Aantal cao's	Aantal bedrijfstakcao's	Aantal ondernemingscao's
Beroepspraktijkvorming (BPV)	30	28	2
Werkleertraject	20	10	10
Afstudeerstage	9	4	5
Snuffelstage	9	6	3
Student	8	6	2
Vakopleiding	7	1	6
Arts in opleiding (Aios)	5	4	1
Coassistent	6	6	0
Onderzoeksstage	4	2	2
Beroepsvoorbereidende periode (BVP)	4	4	0
Leraar in opleiding (LIO)	3	3	0
In opleiding	3	1	2
Aspirant	2	2	0
Meeloopstage	2	1	1
Maatschappelijke stage	1	0	1
Meewerkstage	1	1	0

2.1.2 Werkingsfeer

In elke cao staat een paragraaf waarin de werkingssfeer van een cao wordt omschreven. Hierin staat voor wie de cao wel en niet geldt. In 245 van de 654 cao's, worden stagiairs specifiek benoemd in de werkingssfeer van de cao. In de meeste gevallen wordt in de werkingssfeer van de cao benoemd dat de stagiair geen werknemer is en dus niet onder de werkingssfeer van de cao valt (en dat de cao dus niet op hen van toepassing is). Echter, in 9 cao's (vier bedrijfstakcao's en vijf ondernemingscao's) wordt in de werkingssfeer benoemd dat de cao, met uitzondering van enkele artikelen, ook op de stagiair van toepassing is.

Deze cao geldt voor de stageovereenkomst, met uitzondering van de hoofdstukken 3, 4, 6, 7, 8, 9 en 10. (Branche Cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties; Branche Cao Gemeenten; Scalabor Cao)

Werknemer. Degene die een arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 7:610 van het Burgerlijk Wetboek met werkgever heeft gesloten, alsmede ex-werknemers, uitzendkrachten, oproepkrachten, freelancers en stagiaires. (DNATA)

2.1.3 Inzetbaarheid van de stagiair

In een beperkt aantal cao's (61 van de 654; 37 bedrijfstakcao's en 24 ondernemingscao's) wordt iets vermeld over de inzetbaarheid van de stagiair. Vaak gaat het om de stagebegeleiding, het niet formatief inzetten van de stagiair en over het takenpakket van de stagiair (aansluitend bij de opleiding en een focus op leren). Dit sluit aan bij de doelstellingen van het stagepact MBO dat de stagiair niet als een reguliere werknemer wordt gezien of ingezet en in de gelegenheid moet worden gesteld om te leren.

De stagiair in staat stellen de opleidingsdoelen te behalen. Volgt de stagiair een bol-opleiding? Dan moet de stagebieder beschikken over een erkenning als leerbedrijf (zie www.s-bb.nl). (Bouw & Infra)

In de stage-overeenkomst wordt de focus op leren en de leerdoelen vastgelegd. Tijdens de stage of leerbaan bij Envalior krijgen studenten goede begeleiding en een (sociaal) veilige werkomgeving geboden. (Envalior)

Bij het lopen van een stage staat altijd het leerelement centraal; de focus van de stage is ontwikkeling en de werkzaamheden zijn gebaseerd op de leerdoelen. (Nestle Nederland Cao)

Stagiaires mogen geen reguliere arbeidsplaats innemen. (Vleessector)

De werkgever draagt zorg voor een goede stagebegeleiding. Ten aanzien van stagiaires dient de instelling zich te realiseren dat de stagiair boventallig is en zijn aanwezigheid ten doel heeft te leren. Dat wil zeggen dat participatie in het arbeidsproces pas dan verantwoord is als dat gebeurt op basis van leerdoelen. De instelling draagt er zorg voor dat de praktijkbegeleiding volgens de samenwerkingsovereenkomst wordt gerealiseerd. (Ziekenhuizen)

De werkgever bij wie een stagiair(e) werkzaam is, dient er zorg voor te dragen dat er een evenwicht is tussen de theorie- en praktijkcomponenten van de opleiding van de stagiair(e).

Het leerbedrijf dient een stagiair(e) passende werkzaamheden te laten verrichten en er tegelijkertijd voor zorg te dragen dat de stagiair(e) met het uitvoeren van deze werkzaamheden de voor de opleiding noodzakelijke beroepspraktijkvorming op kan doen. (Zwembaden; Dagrecreatie)

2.1.4 Aantal beschikbare stageplaatsen

In 67 van de 654 cao's (18 bedrijfstakcao's en 49 ondernemingscao's) wordt iets vermeld over het aantal beschikbare stageplaatsen. In 25 van deze cao's wordt een specifiek aantal stageplaatsen genoemd (variërend van één tot 75 stageplaatsen). Soms als een minimum aantal of een streefgetal. In de rest van de cao's wordt veelal vermeld dat bedrijven zich

inzetten om (meer of zoveel mogelijk) stageplaatsen te creëren, of dat ze het beleid ten aanzien van het aantal stageplaatsen doorzetten ten opzichte van vorig jaar zonder een specifiek aantal stageplaatsen te noemen. In een enkel geval gaat het om een percentage van het aantal formatieplaatsen. Soms is goede begeleiding of een passende stage opdracht een voorwaarde voor het aanbieden van stageplaatsen.

ANWB continueert het bieden van stageplaatsen aan studenten bij ANWB. (ANWB)

Swinkels biedt stage mogelijkheden aan leerlingen en studenten op MBO, HBO en universiteit.

(Bavaria NV)

De werkgever is verplicht tenminste 4% studenten (inclusief het aantal BOL-studenten) in zijn formatie op te nemen indien hij een aantal werknemers in dienst heeft dat groter is dan 100 fulltime equivalenten. Partijen bij deze CAO bevelen de werkgever aan om te streven naar realisatie van tenminste 6% studenten in de formatie.

(Gehandicaptenzorg)

Werkgever zal zijn beleid betreffende stagiaires continueren, met de intentie jaarlijks aan circa 7 leerlingen een stageplaats en adequate begeleiding aan te bieden. (Lanxess Chemical)

Stageplaatsen. Werkgever zal zich inspannen om een aantal stagiaires werkervaring te laten opdoen mits er passende begeleiding voorhanden is. (Papyrus BV)

Patheon Biologics zal gedurende de looptijd van deze cao drie stageplaatsen creëren en aanbieden. Indien dit naar het oordeel van Patheon Biologics redelijkerwijs mogelijk is, zal Patheon Biologics ernaar streven dit aantal te vermeerderen. (Patheon Biologics BV)

Het is voor RFH belangrijk om toekomstige medewerkers op te leiden. RFH heeft minimaal 75

stageplaatsen voor scholieren en studenten in het vmbo, mbo, hbo en het wetenschappelijk onderwijs. (Royal Flora Holland)

2.1.5 Duur van de stage

In een beperkt aantal cao's (28 van de 654; 13 bedrijfstakcao's en 15 ondernemingscao's) wordt iets vermeld over de duur van de stage. Het kan bijvoorbeeld gaan om een stage duur afhankelijk van de leerdoelen van de stagiair. Ook een stage met een minimum of maximum duur komt voor.

Tussen de stagegever en de stagiair zal een stageovereenkomst voor bepaalde tijd worden gesloten. De duur van de overeenkomst wordt bepaald door de wettelijk

vereiste vaartijd en zal indien noodzakelijk worden verlengd met de tijd die nodig is om de stagiair te repatriëren. **(Hal Beheer BV)**

Nestlé heeft een divers aanbod aan stages, die een looptijd hebben van 6 maanden. **(Nestle Nederland Cao)**

Stagiair: een leerling c.q. student die in het kader van school c.q. studie stage loopt voor een beperkte van tevoren overeengekomen tijd. **(SBB)**

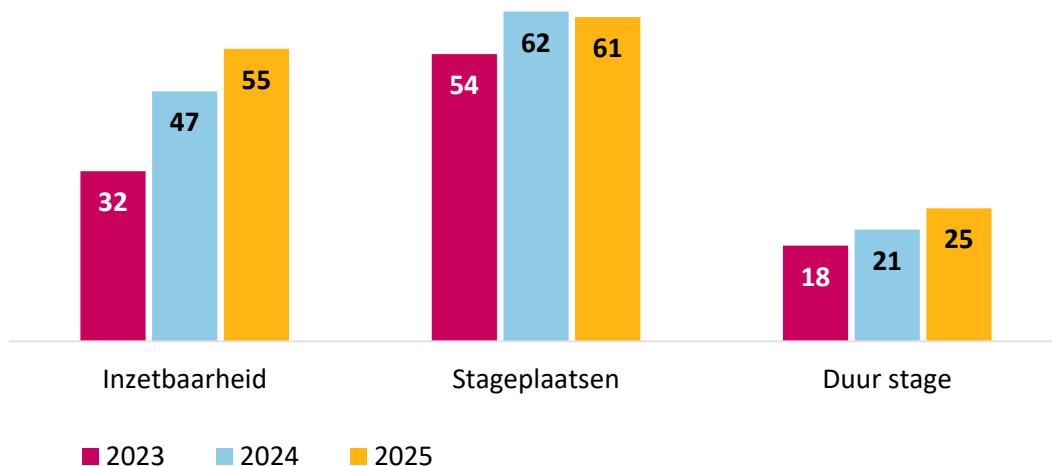
De stageovereenkomst wordt voor bepaalde tijd aangegaan. De duur van de overeenkomst is afhankelijk van de leerdoelen van de stagiair. **(Tomingroep BV; Branche Cao Gemeenten; Branche Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties; Scalabor cao)**

De stage van BOL 4 omvat 300 effectieve stagedagen. De eerste stageperiode vangt bij voorkeur aan omstreeks 15 augustus. Voor de Studenten van HBO en de Hogere Zeevaartschool geldt dat er minimaal 360 vaardagen worden gehaald, waarvan maximaal 60 dagen mogen worden vervangen door simulatortijd. **(Waterbouw)**

2.1.6 Ontwikkeling 2023-2025

Wij maken gebruik van een panel om de ontwikkeling over de jaren (2023-2025) in kaart te brengen. Dit zijn alle cao's die in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht zijn, zie paragraaf 1.4.4. Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren hebben onderzocht (het panel), zien we over de jaren een toename in afspraken over de inzetbaarheid van de stagiair. Verder zien we een kleine toename van afspraken over het aantal stage plaatsen (2023-2024) en over de duur van de stage.

Figuur 1. Ontwikkeling cao-afspraken inzetbaarheid van de stagiair, aantal beschikbare stageplaatsen en duur van de stage 2023-2025 (n=570)

2.2 Wat verdient de stagiair?

- In 146 cao's staat een afspraak over stagevergoedingen, waarbij in 112 cao's specifieke bedragen worden genoemd.
- De maandbedragen lopen uiteen van 150 tot 750 euro per maand, het meest voorkomende maandbedrag is 400 euro.
- In 64 cao's wordt hetzelfde bedrag aan stagiairs van alle opleidingsniveaus gegeven.
- In 12 van deze 64 cao's wordt specifiek benoemd dat de stagevergoeding gelijkgetrokken is voor alle opleidingsniveaus.
- In 13 cao's wordt een onderscheid gemaakt in stagevergoeding op basis van opleidingsniveau.
- In 53 cao's staan afspraken over onkostenvergoeding voor stagiairs; reiskostenvergoeding komt het meest voor.

"Elke student – mbo, hbo of wo – verdient een passende stagevergoeding", aldus de minister van OCW.¹² Het vierde en laatste doel van het stagepact MBO is een passende stagevergoeding. Iedere stagiair moet een passende stagevergoeding ontvangen, waarbij minimaal alle kosten die een student maakt om stage te lopen bij een werkgever, gedekt zijn. De volgende paragrafen schetsen een beeld van wat er momenteel in cao's is opgenomen over vergoedingen voor stagiairs.

2.2.1 Stagevergoedingen

In 146 cao's (79 bedrijfstakcao's en 67 ondernemingscao's), iets meer dan 1 op de 5 van de 654 onderzochte cao's, wordt verwezen naar een stagevergoeding. In bijna de helft van de onderzochte bedrijfstakcao's staat een afspraak over stagevergoeding (79 van de 174 cao's, zie Tabel 1). Afspraken over stagevergoedingen komen dus vaker voor in bedrijfstakcao's dan ondernemingscao's.

De afspraken komen het meest voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (46 cao's), zakelijke dienstverlening (18 cao's), handel (18 cao's), zorg (15 cao's), en bouw (9 cao's). In de sectoren landbouw, bosbouw en visserij, en financiële instellingen komen afspraken over stagevergoedingen het minst voor.

Niet elke economische sector heeft evenveel cao's binnen de sector. Tabel 4 laat het aantal cao's binnen een sector en het aantal cao's met een afspraak binnen die sector zien. De sector industrie en nutsbedrijven heeft de meeste cao's met afspraken over stagevergoedingen, maar ook de meeste cao's binnen de sector. De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak ten opzichte van het totaal aantal cao's binnen de sector is klein (16%). De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is groot binnen de sectoren zorg (79%), horeca (71%) en bouw (64%). Ook voor de sectoren openbaar

12 [Oproep minister Dijkgraaf: passende stagevergoeding voor alle studenten | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)
[Stijgende lijn stagevergoedingen voor studenten | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

bestuur (43%), informatie en communicatie (38%), en onderwijs (36%) staat in een aanzienlijk deel van de cao's in de sector een afspraak over stagevergoedingen. In de sectoren zorg, horeca, bouw en informatie en communicatie staat in bijna elke bedrijfstakcao een afspraak over stagevergoedingen. De sectoren landbouw, bosbouw, en visserij, vervoer en opslag, industrie en nutsbedrijven en financiële instellingen hebben relatief gezien het kleinste aandeel cao's met afspraak ten opzichte van het totaal aantal cao's in de sector.

Tabel 4. Aantal cao's met afspraak stagevergoeding en totaal aantal cao's binnen de sector

Economische sector	Bedrijfstakcao's		Ondernemingscao's		Totaal		
	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	%
Landbouw, bosbouw, en visserij	11	2	3	0	14	2	14%
Industrie en nutsbedrijven	40	16	245	30	285	46	16%
Bouw	10	8	4	1	14	9	64%
Handel	30	11	31	7	61	18	28%
Vervoer en opslag	8	1	86	7	94	8	9%
Horeca	6	5	1	0	7	5	71%
Informatie en communicatie	3	2	5	1	8	3	38%
Financiële instellingen	3	1	16	2	19	3	16%
Zakelijke dienstverlening (inclusief advies en onderzoek)	17	9	54	9	71	18	25%
Openbaar bestuur	8	3	6	3	14	6	43%
Onderwijs	7	3	7	2	14	5	36%
Zorg	12	11	7	4	19	15	79%
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	19	7	15	1	34	8	24%
Totaal	174	79	480	67	654	146	22%

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste bevindingen over stagevergoedingen in cao's, namelijk de voorwaarden voor het ontvangen van een stagevergoeding, de hoogte van de stagevergoeding, verschillen in stagevergoedingen en vrijblijvende afspraken.

2.2.1.1 Wanneer ontvangt de stagiair een stagevergoeding?

In 32 cao's worden voorwaarden gesteld aan het ontvangen van een stagevergoeding. Vaak gaat het om voorwaarden over de minimale duur van de stage en het verplichte karakter van de stage (als onderdeel van de opleiding). Ook wordt een enkele keer benoemd dat het afsluiten van een stageovereenkomst een voorwaarde is voor het ontvangen van een stagevergoeding.

Een stagiair heeft recht op een stagevergoeding als het een stage betreft die volgens het curriculum van de opleiding verplicht is (niet zijnde een maatschappelijke stage) en een aaneengesloten periode van tenminste een maand duurt met een minimale omvang van 144 uur. (Geestelijke Gezondheidszorg GGZ)

De stagiair(e) ontvangt bij een stage van 20 weken of meer (vanaf de eerste stagedag) van de werkgever een vergoeding van minimaal €75,- bruto per week. **(Zwembaden)**

2.2.1.2 De hoogte van de stagevergoeding

In 112 cao's (57 bedrijfstakcao's en 55 ondernemingscao's) is de hoogte van de stagevergoeding opgenomen in de cao. De meeste afspraken komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (34 cao's), zakelijke dienstverlening (16 cao's), handel (15 cao's) en de zorg (12 cao's).

De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak over de hoogte van de stagevergoeding ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is groot binnen de sector zorg (63%). Ook voor de sectoren bouw (43%), horeca (43%) en informatie en communicatie (38%) geldt dat in een aanzienlijk deel van het totaal aantal cao's in de sector een bedrag voor stagevergoedingen staat. De sectoren landbouw, bosbouw, en visserij, vervoer en opslag, financiële instellingen, industrie en nutsbedrijven en openbaar bestuur bevatten relatief gezien weinig cao's met een afspraak over de hoogte van de stagevergoeding ten opzichte van het totaal aantal cao's in de sector.

Tabel 5. Aantal cao's met afspraak bedrag stagevergoeding en totaal aantal cao's binnen de sector

Economische sector	Bedrijfstakcao's		Ondernemingscao's		Totaal		
	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	%
Landbouw, bosbouw, en visserij	11	1	3	0	14	1	7%
Industrie en nutsbedrijven	40	8	245	26	285	34	12%
Bouw	10	6	4	0	14	6	43%
Handel	30	9	31	6	61	15	25%
Vervoer en opslag	8	1	86	7	94	8	9%
Horeca	6	3	1	0	7	3	43%
Informatie en communicatie	3	2	5	1	8	3	38%
Financiële instellingen	3	1	16	1	19	2	11%
Zakelijke dienstverlening (inclusief advies en onderzoek)	17	8	54	8	71	16	23%
Openbaar bestuur	8	1	6	1	14	2	14%
Onderwijs	7	2	7	1	14	3	21%
Zorg	12	8	7	4	19	12	63%
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	19	7	15	0	34	7	21%
Totaal	174	57	480	55	654	112	22%

De hoogte van de stagevergoeding wordt meestal genoemd als een bruto maandbedrag. Maar de onderstaande voorbeelden laten zien dat er ook andere manieren zijn hoe hoogte van de

stagevergoeding kan worden uitgedrukt. Het kan gaan om een vergoeding per dag, per maand, bruto of netto, een percentage van een schaal, of het minimumloon.

Degene die een opleiding volgt aan een regionaal opleidingscentrum, een hogeschool of een universiteit en in het kader van zijn opleiding als stagiair een periode doorbrengt bij een werkgever in de zin van artikel 1 lid 2, ontvangt van de werkgever een stagevergoeding van minimaal € 20,- netto per dag. (Afbouw)

De minimale hoogte van de stagevergoeding bedraagt € 500,- bruto per maand voor een fulltime mbo, hbo en/of wo stagiair. Voor parttime stagiairs geldt deze minimale vergoeding naar rato. (Banken)

Per 1 januari 2024 is de stagevergoeding verhoogd naar een netto uitkering van €550,- per maand op basis van een fulltime stage. (Pepsico Nederland BV)

Je bent student en je volgt (voltijd) dagonderwijs bij een reguliere instelling op VMBO, MBO, HBO of WO-niveau. Vanuit deze onderwijsinstelling doe je ervaring bij het Havenbedrijf op door in de beroepspraktijk te leren én te werken op basis van een stageovereenkomst. Tijdens jouw stage bij het Havenbedrijf krijg je een onkostenvergoeding die per maand 30% van het bruto normsalaris van salarisschaal 5 bij 36 uur bedraagt. (Havenbedrijf Rotterdam)

Vergoeding aan stagiaires van MBO, HBO of universiteit, uitgedrukt in een percentage van het maximumsalaris van schaal 5 NS. De percentages luiden: MBO 12,816%, HBO 22,373% en universiteit 28,781%" (RET NV)

Voor 94 cao's worden maandbedragen genoemd¹³. De genoemde maandbedragen lopen uiteen van 150 euro per maand tot 750 euro per maand. De meest voorkomende maandbedragen zijn 400 euro (20 keer genoemd) en 500 euro (19 keer genoemd). Gemiddeld gaat het om een bedrag van 446 euro.

13 In sommige cao's worden meerdere maandbedragen genoemd. In dat geval zijn alle maandbedragen die genoemd worden meegenomen in de analyse. De genoemde bedragen zijn niet gecorrigeerd voor de arbeidsduur. Ook kunnen paragrafen in de cao over stagevergoedingen oude informatie bevatten. Het bedrag wat stagiairs in de praktijk ontvangen kan dus verschillen van de hier genoemde bedragen.

Tabel 6. Verdeling stagebedragen naar het aantal keer genoemd in cao's

	Aantal keer genoemd
<300 euro	13
300 euro	4
350 euro	8
400 euro	20
450 euro	5
500 euro	19
550 euro	10
600 euro	6
650 euro	3
>700 euro	6

In 78 cao's wordt de vergoeding naar rato uitbetaald wordt op basis van bijvoorbeeld 32, 36, of 40 uur. Dit betekent dat de stagevergoeding wordt uitbetaald naar het aantal uren dat de stagiair stage loopt. Voor 27 cao's geldt dat de besproken bedragen minimumbedragen zijn, en er in positieve zin (in het voordeel van de stagiair) door de werkgever mag worden afgeweken. Het bedrag dat stagiairs daadwerkelijk ontvangen kan dus afwijken van wat in de cao genoemd wordt.

In negen cao's wordt de stagevergoeding jaarlijks geïndexeerd, ofwel op basis van de reguliere salarisverhogingen voor werknemers, ofwel op basis van de consumentenprijsindex (CPI).

Artikel 2.6 Stagevergoeding

1. Iedere stagiaire ontvangt een maandelijkse stagevergoeding van € 717,50 per 1 juli 2025 en € 728,26 per 1 januari 2026, bruto bij een fulltime stage. Een fulltime stage is minimaal 32 uren per week exclusief opleidingsuren. Deze stagevergoeding wordt geïndexeerd met de cao-salarisverhogingen. 2. Bij een stage van minder dan 32 uren wordt de vergoeding naar rato toegepast. (Provinciale Sector)

In vier cao's staat dat het advies van de onderwijsinstelling over de hoogte van de stagevergoeding gevolgd wordt.

2.2.1.3 Verschillen in stagevergoedingen naar opleidingsniveau, leerjaar en leeftijd

Onderzocht zijn de verschillen in hoogte van de stagevergoeding tussen opleidingsniveaus (vmbo, mbo, hbo, wo). In 64 van de 146 cao's wordt hetzelfde bedrag toegekend aan stagiairs van alle opleidingsniveaus. In 12 van deze 61 cao's staat specifiek dat de vergoeding

gelijkgetrokken is voor alle opleidingsniveaus¹⁴.

Werkgever en vakorganisaties zijn overeengekomen de vergoeding voor stagiaires, ongeacht het opleidingsniveau, gelijk te trekken. De vergoeding wordt vastgesteld op bruto € 500 per maand op basis van een fulltime werkweek. Als er geen sprake is van een fulltime stage dan wordt de vergoeding naar rato uitbetaald. (Farm Frites International B.V.)

Met ingang van het studiejaar 2024-2025 past UWV de vergoeding voor studenten die stage lopen bij UWV aan. UWV vindt het namelijk belangrijk dat studenten een passende vergoeding ontvangen, met als doel alle onkosten te dekken. Vanaf dat moment is deze vergoeding voor alle niveaus van mbo tot universitair niveau gelijk: een maandelijks bruto vergoeding van € 710. (UWV)

Er komt één stagevergoeding voor stagiair(e)s ongeacht opleidingsniveau. De stagevergoeding wordt verhoogd van € 350,- (nu voor stagiair(e)s van HBO- of universitair niveau) naar € 400,- voor alle stagiair(e)s. (Cao voor het Uitgeverijbedrijf)

Werkgever hecht belang aan het opleiden van haar eigen medewerkers alsook aan de toekomstige generaties. Daarom biedt werkgever de mogelijkheid aan studenten van diverse opleidingen om stage te lopen. Werkgever vindt het belangrijk om in alle benodigde disciplines toekomstige talenten op te leiden en wil geen onderscheid maken in de hoogte van de stagevergoedingen van de studenten. Met de vakorganisaties is afgesproken dat de studenten van alle opleidingsniveaus (MBO, HBO, WO) die minimaal één maand stage lopen vanaf 1 juli 2024 een maandelijks bruto stagevergoeding van € 500,- ontvangen. De vergoedingen voor MBO en HBO worden daarmee verhoogd naar het WO-niveau. Een regeling 'stagevergoeding' zal in het Personeelshandboek worden opgenomen. (Canon Production Printing)

In 13 van de 146 cao's waarin stagevergoedingen genoemd worden, wordt een onderscheid gemaakt in de hoogte van de stagevergoeding op basis van opleidingsniveau. Dit komt voor in de sectoren bouw, industrie en nutsbedrijven, vervoer en opslag, zakelijke dienstverlening en cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening. In alle gevallen waarbij een onderscheid gemaakt wordt op basis van opleidingsniveau, ontvangen (v)mbo-studenten de laagste vergoeding. Tussen niveaus van het mbo wordt in twee cao's ook een onderscheid gemaakt.

In 11 van de cao's die onderscheid maken naar opleidingsniveau worden er maandbedragen voor de stagevergoeding in de cao genoemd. De stagevergoeding voor hbo-studenten is

14 Er zijn cao's waar op basis van de cao-tekst niet precies afgelezen kan worden of er verschil gemaakt wordt in de hoogte van de stagevergoeding voor verschillende onderwijsniveaus. Het zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat een onderneming in de praktijk stagiairs van slechts één onderwijsniveau in dienst heeft (waardoor onderscheid maken niet van toepassing is). Omdat verdere informatie ontbreekt is ervoor gekozen alleen bij expliciete benoeming de cao in deze cijfers mee te laten tellen.

gemiddeld 39% hoger dan het maandbedrag voor mbo-studenten. Gemiddeld is stagevergoeding van wo-studenten 65% hoger dan van mbo-studenten. Het verschil tussen hbo en wo-studenten geeft een wisselend beeld. In de helft van de gevallen wordt geen onderscheid tussen hbo en wo-studenten gemaakt. In de andere helft van de gevallen ontvangt de wo-student een hoger bedrag dan de hbo-student. Gemiddeld is de vergoeding voor wo-studenten 22% hoger dan voor hbo-studenten.

Minder vaak wordt een onderscheid gemaakt in de toe te kennen stagevergoeding op basis van leerjaar of leeftijd. In zes cao's wordt onderscheid gemaakt op basis van leerjaar. Afgestudeerden ontvangen in dat geval een hogere vergoeding dan bijvoorbeeld een eerstejaarsstudent. In twee cao's is er een verschil in stagevergoeding op basis van leeftijd van de stagiair.

2.2.1.4 Vrijblijvende afspraken

Gezien de brede reikwijdte van de cao, kan het zijn dat de betrokken partijen alleen vrijblijvende of op advies gebaseerde afspraken maken in de cao om zo werkgevers zelf de ruimte te geven hier een invulling aan te geven. Dit is bijvoorbeeld het geval in de Metalektro en in alle 5 Metaal en Techniek cao's. In 24 cao's komt een vrijblijvende of algemene afspraak voor, waarbij het vaak op basis van de cao niet duidelijk is welk bedrag de stagiair ontvangt. In enkele gevallen wordt vermeld dat een stagevergoeding een optie is of dat de werkgever en de stagiair onderling een afspraak maken over de hoogte van de stagevergoeding.

Indien nadrukkelijk vooraf en schriftelijk is overeengekomen ontvangt de stagiaire een in overleg overeen te komen vergoeding, waarbij als aanbeveling gedacht kan worden aan een bedrag ter hoogte van € 225 per maand bij een 5-daagse stage, indien er sprake is van productieve arbeid. (Veterinaire Sector)

Het is belangrijk om stagiaires binnen de bedrijfstak ervaring te laten opdoen. Het is daarbij gebruikelijk om een stagevergoeding te verstrekken. CAO partijen bevelen aan om binnen de bedrijven een passende bruto stagevergoeding te geven aan stagiaires.

(M&T Technisch Installatiebedrijf, M&T Goud- en Zilvernijverheid, M&T Isolatiebedrijf, M&T Metaalbewerkingsbedrijf, M&T Carrosseriebedrijf)

Indien stageplaatsen binnen de werkgever zijn gerealiseerd, geldt het volgende:

- stagiairs kunnen een geldelijke onkosten/stagevergoeding ontvangen, de hoogte hiervan wordt individueel met de stagiairs overeengekomen;
- stagiairs kunnen in aanmerking komen voor een reiskostenvergoeding **(Rabobank)**

De werkgever stelt een redelijke stagevergoedingsregeling vast. **(Metalektro)**

In 14 cao's wordt verwezen naar een interne regeling zoals het personeelshandboek of maakt de onderneming zelf afspraken met de personeelsvertegenwoordiging of Ondernemingsraad (OR) buiten de cao om.

2.2.2 Onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden

In 53 cao's (31 bedrijfstakcao's en 22 ondernemingscao's) worden onkostenvergoedingen aan de stagiair toegekend. Afspraken komen het meest voor in de sectoren zorg (11 cao's), zakelijke dienstverlening (8 cao's), industrie en nutsbedrijven (7 cao's) en handel (6 cao's). In de sectoren horeca, landbouw, informatie en communicatie en financiële instellingen komen afspraken over onkostenvergoedingen voor stagiairs het minst voor. De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is het grootst binnen de sector zorg (58%). Ook voor de sector openbaar bestuur (29%) geldt dat in meer dan een kwart van de cao's in de sector een afspraak over onkostenvergoedingen voor stagiairs staat. De sectoren industrie en nutsbedrijven, financiële instellingen, horeca en vervoer en opslag bevatten relatief gezien het kleinste aandeel cao's met afspraken ten opzichte van het totaal aantal cao's in de sector.

In 17 cao's wordt de stagevergoeding in principe als onkostenvergoeding gezien. Ook is er in enkele cao's sprake van een vrijblijvende afspraak. Hieronder zullen enkele van de veelvoorkomende onkostenvergoedingen besproken worden.

Tabel 7. Aantal cao's met afspraak onkostenvergoeding en totaal aantal cao's binnen de sector

Economische sector	Bedrijfstakcao's		Ondernemingscao's		Totaal		
	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	%
Landbouw, bosbouw, en visserij	11	1	3	0	14	1	7%
Industrie en nutsbedrijven	40	2	245	5	285	7	2%
Bouw	10	2	4	0	14	2	14%
Handel	30	4	31	2	61	6	10%
Vervoer en opslag	8	0	86	5	94	5	5%
Horeca	6	0	1	0	7	0	0%
Informatie en communicatie	3	2	5	0	8	2	25%
Financiële instellingen	3	0	16	1	19	1	5%
Zakelijke dienstverlening (inclusief advies en onderzoek)	17	3	54	5	71	8	11%
Openbaar bestuur	8	3	6	1	14	4	29%
Onderwijs	7	1	7	1	14	2	14%
Zorg	12	9	7	2	19	11	58%
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	19	4	15	0	34	4	12%
Totaal	174	31	480	22	654	53	8%

2.2.2.1 Reiskosten-, verblijfskosten- en huisvestingsvergoeding

In de onderzochte cao's met onkostenvergoedingen voor stagiairs komen afspraken over een reiskostenvergoeding voor stagiairs het meest voor (36 cao's). Dit komt in alle sectoren voor behalve de horeca. Een afspraak over reiskostenvergoeding komt het meest voor in de sectoren zorg (8 cao's) en zakelijke dienstverlening (6 cao's). In de meeste gevallen is het ontvangen van een vergoeding gerelateerd aan de studenten ov-kaart. Als een stagiair over een studenten ov-kaart beschikt, betaalt de werkgever geen extra reiskostenvergoeding. In geval dat de stagiair niet over een studenten ov-kaart beschikt, of ook als dit niet het volledige bedrag dekt, biedt de werkgever over het algemeen een reiskostenvergoeding conform de vergoeding voor werknemers.

Ingeval de stagiair met instemming van de stagebieder regelmatig naar de plaats van de stage op en neer reist, kunnen de daarvoor gemaakte reiskosten volgens de bij de stagebieder geldende regeling worden vergoed. De reiskostenvergoeding door de stagebieder vervalt als een andere regeling daarin voorziet, bijvoorbeeld een in het kader van de studie door de overheid verstrekte OV-jaarkaart. (Waterbouw)

Ook staat in acht cao's dat eventueel gemaakte verblijfs- of huisvestingskosten kunnen worden vergoed voor de stagiair. Vaak wordt een maximumbedrag genoemd tot waar de werkgever de kosten vergoedt.

2.2.2.2 Andere werkgerelateerde vergoedingen en afspraken

Daarnaast staan er ook afspraken in cao's over andere vergoedingen of randvoorwaarden voor stagiairs. In vier cao's binnen de zorg wordt bijvoorbeeld vermeld dat stagiairs noodzakelijke inentingen vergoed krijgen vanuit de overheid of de werkgever. In zes cao's wordt gesproken over een vergoeding voor of het verlenen van benodigde studiematerialen, veiligheidsmaterialen, en werkkleding aan stagiairs.

De stagegever zal elke stagiair voldoende werkkleding in bruikleen geven of die werkkleding voor algemeen gebruik in voorraad aan boord hebben. De stagiair is verantwoordelijk voor het juiste gebruik en het in goede staat houden van de werkkleding. De stagegever zal voldoende middelen ter beschikking stellen om de persoonlijke veiligheid van de stagiair te garanderen, zoals gezichts- en gehoorbeschermers. De stagiair is verplicht om de aan hem/haar ter beschikking gestelde veiligheidsmiddelen te gebruiken. (Hal Beheer BV)

In twee cao's staat dat maaltijden vergoed worden voor stagiairs conform de vergoeding voor werknemers. In zes cao's ontvangen stagiairs een vergoeding bij het verrichten van bijzondere diensten zoals het werken op onregelmatige tijden, beschikbaarheidsdiensten of ploegendiensten.

Ook staat in dertien cao's een paragraaf over het verzekeren van de stagiair voor bijvoorbeeld ongevallen, molest, of aansprakelijkheid.

Voor alle medewerkers, inclusief stagiairs, is een collectieve ongevallenverzekering afgesloten. De verzekering dekt ongevallen die hen overkomen tijdens het verrichten van werkzaamheden in opdracht van CINOP. CINOP betaalt de premie voor deze verzekering. (CINOP)

Stagiairs zijn volgens de sociale zekerheidswetgeving geen werknemer en zijn dus niet altijd automatisch meeverzekerd. In twee cao's wordt dan ook opgeroepen dat de stagiair zelf nagaat of zij verzekert zijn. In andere gevallen heeft de onderneming al een dekkende verzekering of roept de cao op dat werkgevers of opleidingsinstituten deze verzekering voor de stagiair afsluiten.

Daarnaast zijn in zeven cao's afspraken gemaakt over het doorbetalen van de stagevergoeding bij ziekte, ander verlof of in geval van algemene feestdagen.

2.2.2.3 Uitsluiten van stagiairs van onkostenvergoedingen

Ten slotte wordt in enkele cao's benoemd dat stagiairs zijn uitgesloten van onkostenvergoedingen of bedrijfsregelingen die wel van toepassing zijn op werknemers. Voorbeelden van afspraken waar de stagiair van uitgesloten wordt, zijn onder andere bepaalde verzekeringen, het fietsplan, een vergoeding voor het werken op onregelmatige uren of thuiswerken.

2.2.2.4 Coassistenten

Coassistenten die stage lopen in de zorg ontvangen meestal geen stagevergoeding, maar een onkostenvergoeding. In twee cao's was de onkostenvergoeding voor coassistenten al verhoogd in de monitor 2024 ten opzichte van het jaar daarvoor. In de cao Ziekenhuizen was deze verhoogd van 100 naar 150 euro per maand, gelijk aan andere wo-stages. In de cao Verpleeg- Verzorgingshuizen en Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg is de vergoeding voor coassistenten ook gelijkgetrokken vanaf 1 januari 2024 met andere stagiairs, van 100 naar 495 euro bruto per maand.

Een aantal andere grote bedrijfstakcao's binnen de zorg hebben in de huidige monitor ook een verhoging doorgevoerd of zijn dat van plan. De vergoeding voor coassistenten is in de cao UMC verhoogd vanaf 2024 van 100 naar 120 euro. Bij de GGZ is de vergoeding per 1 juli 2025 verhoogd van 100 naar 250 euro bruto per maand. Daarnaast, staat in de cao voor de Huisartsenzorg dat partijen de vergoeding voor coassistenten willen verhogen, maar dat buiten de cao zullen doen. Voor de cao Ziekenhuizen is er nog een wijziging doorgevoerd: Coassistenten hebben nu wel recht op een stagevergoeding van 150 euro per maand, naast de onkostenvergoeding van 150 euro per maand. De stagevergoeding voor coassistenten zal vanaf 1 januari 2027 jaarlijks geïndexeerd worden met de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP).

Stagevergoeding en onkostenvergoeding co-assistenten

Co-assistenten hebben recht op een stagevergoeding van € 150,- per maand en kunnen aanvullend onkosten declareren tot een maximum van € 150,- per maand. De stagevergoeding wordt vanaf 1 januari 2027 jaarlijks geïndexeerd met de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP). (Ziekenhuizen)

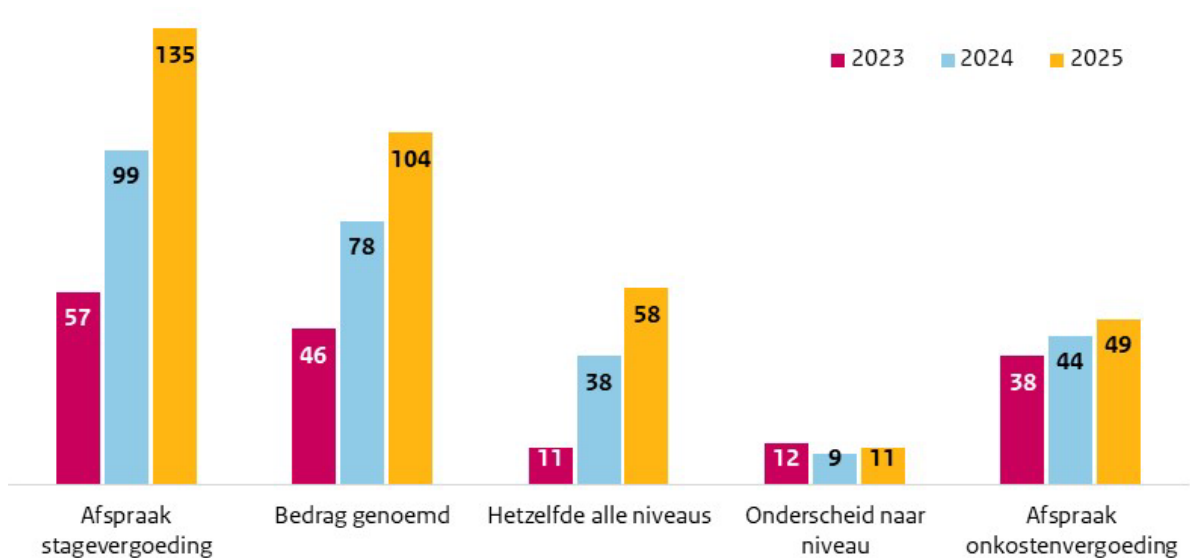
2.2.3 Ontwikkeling 2023-2025

Wij maken gebruik van een panel om de ontwikkeling over de jaren (2023-2025) in kaart te brengen. Dit zijn alle cao's die in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht zijn, zie paragraaf 1.4.4. Figuur 2 laat de ontwikkelingen over stagevergoedingen zien voor de 570 cao's die we in 2023, 2024 en 2025 hebben onderzocht (het panel). We zien een sterke toename in het aantal cao's waarin een afspraak staat over stagevergoedingen. Dit ging om 10% van de panel cao's in 2023, 17% van de panel cao's in 2024, naar 24% van de panel cao's in 2025. Voor 91 cao's binnen het panel is er zowel in 2024 als 2025 een afspraak in de cao opgenomen over stagevergoeding. Voor 20 van deze cao's is de afspraak in 2025 gewijzigd ten opzichte van 2024. Het gaat meestal om een verhoging van de stagevergoeding. In 44 cao's binnen het panel is een nieuwe afspraak over stagevergoedingen opgenomen in 2025 die in 2024 nog niet in de cao stond.

We zien ook een toename in het aantal cao's waar een bedrag voor de stagevergoeding in staat (van 46 cao's in 2023, naar 78 cao's in 2024 en 104 cao's in 2025). In 2023 lagen de bedragen tussen de 212 en 550 euro per maand, met 400 euro per maand als meest voorkomende bedrag. In 2024 komen bedragen tussen de 150 en 750 euro per maand voor, met nog steeds 400 euro per maand als meest voorkomende bedrag. Het beeld van 2025 komt overeen met het beeld van 2024.

Opvallend is de toename van cao-afspraken waarbij de stagevergoeding gelijk is voor alle stagiairs ongeacht opleidingsniveau. Dit gaat om 19% van de cao's met een stagevergoeding afspraak in 2023, 38% van de stagevergoeding afspraken in 2024, en 43% in 2025. Het aantal cao's die expliciet benoemen dat de stagevergoeding gelijk getrokken is voor alle opleidingsniveaus neemt weer iets af in 2025, nu meer cao's deze afspraak al opgenomen hebben in de cao. Het aantal cao's die een onderscheid naar opleidingsniveau maken blijft stabiel, maar neemt procentueel af ten opzichte van het aantal stagevergoeding afspraken in cao's.

Figuur 2. Ontwikkeling cao-afspraken stagevergoeding en onkostenvergoeding 2023-2025 (n=570)

De ontwikkeling in de afspraken over onkostenvergoedingen voor stagiairs is kleiner. Er zijn in 2024 ten opzichte van 2023 zes afspraken bijgekomen binnen de 570 panel cao's. In 2025 zijn er ten opzichte van 2024 vijf cao's bijgekomen met een afspraak over een onkostenvergoeding. Het blijft een relatief klein aantal cao's met afspraken over onkostenvergoedingen voor stagiairs. In 41 cao's binnen het panel is er zowel in 2024 als 2025 een afspraak in de cao opgenomen over onkostenvergoeding voor stagiairs. In 8 cao's binnen het panel staat er een nieuwe afspraak over onkostenvergoedingen in de cao ten opzichte van 2024. Dit ging vaak om een reiskostenvergoeding.

De meest voorkomende onkostenvergoeding voor stagiairs is net als in 2023 en 2024 ook in 2025 een reiskostenvergoeding. Het aantal cao's met een afspraak over een reiskostenvergoeding voor stagiairs binnen het panel is opnieuw licht gestegen van 24 cao's in 2023 naar 28 cao's in 2024 naar 33 cao's in 2025.

Opvallend is de ontwikkeling in de vergoeding voor coassistenten die stagelopen binnen de zorg. In 2024 zien we een verhoging in de vergoeding in twee van de vijf cao's die een vergoeding voor coassistenten noemen (Ziekenhuizen en Verpleeg- Verzorgingshuizen en Thuiszorg en Jeugdgezondheidszorg). In beide gevallen is de vergoeding voor coassistenten gelijkgetrokken met de stagevergoeding voor andere stagiairs. In 2025 zet deze ontwikkeling door en hebben alle zorg cao's met een onkostenvergoeding voor coassistenten de vergoeding verhoogd of zijn zij dat van plan te doen.

2.3 Afspraken in cao's voor bbl'ers

- In 182 cao's staan afspraken voor bbl'ers.
- In 98 cao's staan loonafspraken voor bbl'ers; loonverschillen komen het meest voor op basis van leeftijd.
- In 75 cao's staan afspraken over onkostenvergoeding voor bbl'ers; het doorbetalen van onderwijsdagen komt het meest voor.

In het stagepact MBO worden ook doelen gesteld voor de bbl'er. Deze groep studenten werkt op basis van zowel een leerovereenkomst als een arbeidsovereenkomst en kan loon ontvangen conform het wettelijk minimumloon voor bbl'ers.¹⁵ Uit CBS-cijfers (peildatum maart 2025) blijkt dat 97% van de bbl'ers een arbeidsovereenkomst heeft.¹⁶ De praktijkervaring die studenten in het mbo opdoen, heet ook wel beroepspraktijkvorming (bpv). Bbl'ers werken drie of vier dagen per week in een leerbedrijf. Dat komt neer op ongeveer 70 procent van de opleidingstijd.¹⁷ De rest van de week volgen bbl'ers theorieonderwijs. De beroepspraktijkvorming is wettelijk geregeld in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).¹⁸

In 182 cao's (86 bedrijfstakcao's en 96 ondernemingscao's) staan afspraken voor bbl'ers. Dat is 28% van de 654 onderzochte cao's. Afspraken voor bbl'ers kunnen gaan over het loon, onkostenvergoedingen, overige secundaire arbeidsvoorwaarden, beschikbare leerplekken en de kwaliteit van leerplekken, en de (leer-)arbeidsovereenkomst. De meeste afspraken voor bbl'ers komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (40%), handel (13%) en vervoer en opslag (11%). Gevolgd door de sectoren zakelijke dienstverlening (8%) en zorg (6%). Afspraken voor bbl'ers komen het minst voor in de sectoren financiële instellingen (2 cao's), onderwijs, en informatie en communicatie (beide 1 cao).

Kijkend naar de verhouding tussen het aantal cao's met afspraken voor bbl'ers en het totaal aantal cao's binnen een sector, is het beeld soms anders. In de sector industrie en nutsbedrijven bijvoorbeeld zijn veel cao's met een afspraak voor bbl'ers (73 cao's), maar deze cao's zijn maar een beperkt aandeel van het totaal aantal cao's binnen de sector (25% van de 284 cao's, zie Tabel 8). In de bouw en de zorg is het andersom: het aantal cao's met een afspraak voor bbl'ers is beperkt (9 en 11 cao's), maar het aandeel van deze cao's binnen de sector is groot (64% en 58%, zie Tabel 8). In de zakelijke dienstverlening is sprake van een beperkt aantal cao's met een afspraak voor bbl'ers (15 cao's) en het aandeel van deze cao's binnen de sector is ook beperkt (21%, zie Tabel 8).

15 [Bedragen minimumloon bbl-opleiding 2025 | Minimumloon | Rijksoverheid.nl](#)

16 [Stages en banen van studenten in het mbo en ho op detailniveau, 2024-2025 | CBS](#)

17 [Stage of beroepspraktijkvorming in het mbo | Middelbaar beroepsonderwijs | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

18 [wetten.nl - Regeling - Wet educatie en beroepsonderwijs - BWBR0007625 \(overheid.nl\)](#)

Tabel 8. Aantal cao's met afspraak voor bbl'ers en totaal aantal cao's binnen de sector

Economische sector	Bedrijfstakcao's		Ondernemingscao's		Totaal		
	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	%
Landbouw, bosbouw, en visserij	11	7	3	-	14	7	50%
Industrie en nutsbedrijven	40	21	244	52	284	73	25%
Bouw	10	7	4	2	14	9	64%
Handel	30	16	31	8	61	24	39%
Vervoer en opslag	8	3	86	18	94	21	22%
Horeca	6	5	1	-	7	5	71%
Informatie en communicatie	3	-	5	1	8	1	13%
Financiële instellingen	3	1	16	1	19	2	11%
Zakelijke dienstverlening (inclusief advies en onderzoek)	17	7	55	8	72	15	21%
Openbaar bestuur	8	5	6	1	14	6	43%
Onderwijs	7	1	7	-	14	1	7%
Zorg	12	9	7	2	19	11	58%
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	19	4	15	3	34	7	21%
Totaal	174	86	480	96	654	182	28%

2.3.1 Werkingsfeer

In elke cao staat een paragraaf waarin de werkingssfeer van een cao wordt omschreven. Hierin staat voor wie de cao wel en niet geldt. In de meeste cao's worden bbl'ers niet specifiek benoemd in de werkingssfeer van de cao. Omdat bbl'ers voor hun beroepspraktijkvorming in dienst zijn van een leerbedrijf, vallen zij vaak onder de werkingssfeer van een cao (en is de cao dus op hen van toepassing). In enkele cao's worden bbl'ers wel benoemd in de werkingssfeer van de cao met een verwijzing naar de (leer-)arbeidsovereenkomst.

In 19 cao's (2 bedrijfstakcao's en 17 ondernemingscao's) staat expliciet vermeld dat de cao niet van toepassing is op bbl'ers. Dit wordt aangegeven door bbl'ers niet als werknemers in de zin van de cao te zien. Zij vallen dan niet onder de werkingssfeer van de cao en de cao is dan dus niet op hen van toepassing. Het komt ook voor dat bbl'ers onder de werkingssfeer van de cao vallen, maar uitgezonderd zijn van specifieke cao-bepalingen.

Je bent in ieder geval geen medewerker volgens deze cao als je: - een beroepsbegeleidende of beroepsopleidende leerplaats hebt, of een duale leerroute volgt. (KPN)

2.3.2 Wat verdient de bbl'er?

Het stagepact MBO streeft ernaar dat alle bbl'ers loon ontvangen dat minimaal conform de wettelijk vastgestelde bedragen is. Vanuit dit uitgangspunt is onderzocht in hoeverre in de 182 cao's met een afspraak voor bbl'ers afspraken over het loon specifiek voor bbl'ers zijn gemaakt. Dit is het geval in 98 cao's (53 bedrijfstakcao's en 45 ondernemingscao's). Dat is 15% van de 654 onderzochte cao's en 54% van de 182 cao's met een afspraak voor bbl'ers. Geen specifieke cao-afspraken over het loon voor bbl'ers betekent niet per se dat bbl'ers geen loon ontvangen. Uit CBS-cijfers (peildatum maart 2025) blijkt namelijk dat 97% van de bbl'ers een arbeidsovereenkomst heeft en dus loon ontvangt.¹⁹

De meeste loonafspraken voor bbl'ers komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (42%) en handel (13%). De sectoren financiële instellingen en informatie en communicatie kennen geen loonafspraken voor bbl'ers. De sector onderwijs kent één loonafpraak. Kijkend naar de verhouding tussen het aantal cao's met loonafspraken voor bbl'ers en het totaal aantal cao's binnen een sector, is het beeld anders. De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is het grootst binnen de sectoren horeca (57%), zorg (47%) en de bouw (43%). Ook de sector landbouw, bosbouw en visserij bevat naar verhouding veel afspraken over het loon voor bbl'ers (29%). Afgezien van de sectoren financiële instellingen en informatie en communicatie die geen loonafspraken bevatten zijn er naar verhouding ook weinig loonafspraken voor bbl'ers in de sectoren zakelijke dienstverlening (8%) en onderwijs (7%).

In 37 van 98 cao's die een loonafpraak voor bbl'ers hebben staan aanvullende afspraken over de hoogte van het loon. Het gaat om afspraken over hoe de hoogte van het bbl-loon wordt bepaald. In totaal staan in de 37 cao's met loonafspraken voor bbl'ers drie verschillende manieren waarop de hoogte van het bbl-loon wordt bepaald. In 15 cao's staat een afspraak dat bbl'ers worden beloond op basis van het minimum(jeugd)loon. In vier afspraken wordt gesproken over een apart bbl-minimumloon waarop bbl-lonen gebaseerd zijn en in 18 cao's staat een afspraak dat bbl'ers een bovenwettelijke staffel hebben dat boven het minimum(jeugd)loon ligt. In deze 18 cao's ligt de beloning van bbl'ers dus altijd boven het wettelijke minimum(jeugd)loon.

Als je als leerling-werknemer in dienst bent, ontvang je ten minste een salaris dat gebaseerd is op het wettelijk minimum(jeugd)loon (WML) plus 10% conform onderstaande tabel. (Verpleeg- verzorgingshuizen en thuiszorg en jeugdgezondheid)

In de overige cao's met loonafspraken voor bbl'ers (61 cao's) wordt niet expliciet benoemd hoe de hoogte van het bbl-loon wordt bepaald.

19 [Stages en banen van studenten in het mbo en ho op detailniveau, 2024-2025 | CBS](#)

2.3.2.1 Loon naar rato

Voor bbl'ers geldt een wettelijk minimum aantal uren in de beroepspraktijkvorming (bpv). Sommige bbl'ers werken volgens dit minimum, terwijl andere bbl'ers meer uren per week werken. Daarom is onderzocht in hoeverre in de 98 cao's met een afspraak over het loon voor bbl'ers sprake is van een loon naar rato. Het loon dat bbl'ers ontvangen staat dan in verhouding tot het aantal gewerkte uren. In 40 cao's is sprake van een afspraak over het loon naar rato.

2.3.2.2 Loonverschillen naar leeftijd, leerjaar en niveau

Verder is onderzocht in hoeverre in de 98 cao's met een afspraak over het loon voor bbl'ers sprake is van loonverschillen op basis van leeftijd, leerjaar en niveau.

Verschillen in loon worden voornamelijk gemaakt op basis van leeftijd. Dat is het geval in iets meer dan de helft (52%, 51 cao's) van de 98 cao's met een loonafspraken voor bbl'ers.

Een andere mogelijkheid is dat bbl'ers loon krijgen op basis van bbl-leerjaar of niveau. In 21 van de 98 cao's (21%) met een afspraak over het loon voor bbl'ers is sprake van loonverschillen op basis van het leerjaar van de bbl'er. Loonverschillen op basis van niveau komen het minst vaak voor, namelijk in 12 van de 98 cao's (12%) met een afspraak over het loon voor bbl'ers.

2.3.3 Onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden

Het stagepact MBO onderstreept het volgende: "We vinden het belangrijk dat studenten een passende vergoeding krijgen en geen extra onkosten hoeven te maken voor hun stage". Onkosten kunnen gaan over reiskosten, kosten voor een VOG, werkkleding of leermiddelen. Aangezien bbl'ers gemiddeld één dag per week onderwijs volgen en op die dag niet betaald kunnen werken, kan doorbetaling van de onderwijsdagen ook als een vergoeding worden gezien.

In 75 cao's (46 bedrijfstakcao's en 29 ondernemingscao's) zijn afspraken over onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden voor bbl'ers opgenomen. Dat is 11% van de 654 onderzochte cao's. De meeste afspraken over onkostenvergoedingen voor bbl'ers komen voor in de sector industrie en nutsbedrijven (42%). Gevolgd door de sectoren bouw (12%), handel (12%) en zorg (11%). De sectoren informatie en communicatie, financiële instellingen, openbaar bestuur en onderwijs kennen geen afspraken over onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden voor bbl'ers. Daarnaast kennen de sectoren cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening, zakelijke dienstverlening en horeca ook relatief weinig afspraken (allen 4%).

De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak over onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is het grootst binnen de sectoren bouw (64%), horeca (43%) en de zorg (42%). Ook de sector landbouw, bosbouw en visserij bevat naar verhouding veel afspraken over de

onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden van bbl'ers (29%). Afgezien van de sectoren informatie en communicatie, financiële instellingen, openbaar bestuur en onderwijs die geen afspraken kennen zijn er naar verhouding ook weinig afspraken over de onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden van bbl'ers in de sectoren vervoer en opslag (4%) en zakelijke dienstverlening (ook 4%). Hieronder zullen enkele van de veelvoorkomende onkostenvergoedingen voor bbl'ers besproken worden.

2.3.3.1 Reis- en verplaatsingskostenregeling

In 8²⁰ van de 75 cao's (7 bedrijfstakcao's en 1 ondernemingscao) met een afspraak over onkostenvergoedingen voor bbl'ers is een afspraak opgenomen over de vergoeding van reis- en verplaatsingskosten. De afspraken komen enkel voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (drie afspraken), bouw (drie afspraken), handel (één afspraak) en de zorg (één afspraak). De overige sectoren kennen geen afspraken over de vergoeding van reis- en verplaatsingskosten

Indien een leerling-werknemer naar het oordeel van de werkgever, gebruik dient te maken van een bromfiets of van een auto, dan zal de werkgever hiervoor een vergoeding aan de leerling-werknemer verstrekken. (Schilders-, Afwerkings-, Vastgoedonderhoud- en Glaszetbed)

2.3.3.2 Doorbetalen onderwijsdagen

In 49 van de 75 cao's (31 bedrijfstakcao's en 18 ondernemingscao's) met een afspraak over onkostenvergoedingen voor bbl'ers wordt iets over het doorbetalen van de onderwijsdagen vermeld. De meeste afspraken komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven, bouw en de zorg. In aantallen kent de sector industrie en nutsbedrijven de meeste afspraken (22 afspraken) maar percentueel kennen de sectoren bouw en zorg de meeste afspraken. Zeven van de 14 cao's (50%) in de sector bouw kennen een afspraak over het doorbetalen van schooldagen en in de zorg hebben zeven van de 12 cao's (37%) een afspraak. Binnen de sector industrie en nutsbedrijven heeft 8% van de cao's een afspraak (22 van 284). In de sectoren informatie en communicatie, financiële instellingen, openbaar bestuur en onderwijs zijn geen afspraken over het doorbetalen van de onderwijsdagen voor bbl'ers.

De werknemer zal in de gelegenheid worden gesteld een vakgerichte opleiding als bedoeld in lid 1 binnen de normale arbeidstijd te volgen, dit met behoud van loon. De werkgever zal deze werknemer bovendien in de gelegenheid stellen examens af te leggen of andere door het opleidingsorgaan nodig geachte activiteiten te verrichten, dit eveneens met behoud van loon. (Bitumineuze en Kunstofdakbedekkingsbedrijven)

20 Bij de telling van aantallen cao's met afspraken over de vergoeding van reis- en verplaatsingskosten voor bbl'ers is uitgegaan van afspraken waarmee de bbl'er in verband is gebracht. Aangezien cao's veelal van toepassing zijn op bbl'ers omdat zij werknemers zijn en de cao daardoor op hen van toepassing is ook al wordt dit niet apart of expliciet benoemd, zal het aantal cao's met afspraken over de vergoeding van reis- en verplaatsingskosten voor bbl'ers hoger zijn dan het aantal hier vermeld.

2.3.3.3 Toeslagen

In 15 van de 75 cao's (10 bedrijfstakcao's en 5 ondernemingscao's) met een afspraak over onkostenvergoedingen voor bbl'ers komen afspraken over toeslagen voor. Afspraken over toeslagen komen veruit het meeste voor in de sector industrie en nutsbedrijven. 10 van de 15 afspraken over toeslagen voor bbl'ers zijn afgesloten in deze sector. De sector bouw kent twee afspraken en de sectoren landbouw, bosbouw en visserij, handel en vervoer en opslag kennen allemaal één afspraak. De overige sectoren kennen geen afspraken over toeslagen voor bbl'ers.

2.3.3.4 Overige onkostenvergoedingen

In 31 van de 75 cao's (24 bedrijfstakcao's en 7 ondernemingscao's) met een afspraak over onkostenvergoedingen voor bbl'ers is sprake van overige onkostenvergoedingen. De meeste afspraken komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (13 van de 31 cao's, 42%) en de bouw (5 cao's van de 31 cao's, 16%). In sommige cao's met een afspraak over onkostenvergoedingen voor bbl'ers wordt een vergoeding van kosten voor de aanschaf van werkkleding, gereedschap, boeken of andere leermiddelen vermeld. Ook zijn er afspraken waarbij het les- of collegegeld gedeeltelijk of volledig wordt vergoed. In de sectoren informatie en communicatie, financiële instellingen, openbaar bestuur, onderwijs en cultuur, sport, recreatie en overige dienstverlening zijn geen afspraken over overige onkostenvergoeding voor bbl'ers.

*Als je leerling bent en een BOL (beroeps opleidende leerweg) of BBL (beroepsbegeleidende leerweg) opleiding Mbo-opleiding Bloem Groen en Styling volgt en BPV (beroepspraktijkvorming) doet bij een leerbedrijf dat valt onder de werkingssfeer van deze cao, ontvang je tijdens de BPV-periode een financiële tegemoetkoming van ten minste € 30,- inclusief BTW per week. Met deze tegemoetkoming kunnen materialen aangeschaft worden voor praktijkopdrachten ten behoeve van de opleiding. **(Bloemen en planten gespecialiseerde detailhandel)***

2.3.4 Aantal beschikbare leerplekken voor bbl'ers

Niet alleen een passende stagevergoeding en volledige onkostenvergoeding zijn thema's binnen het stagepact MBO. Ook het realiseren van voldoende stageplaatsen zodat alle studenten een stageplaats of leerbaan hebben, is een thema dat in het stagepact MBO is opgenomen.

Om deze reden is nagegaan in hoeverre de 182 cao's met een afspraak voor bbl'ers ingaan op de beschikbaarheid van leerplekken voor bbl'ers. Dat is het geval in 18 cao's (5 bedrijfstakcao's en 13 ondernemingscao's). De afspraken over de beschikbaarheid van leerplekken voor bbl'ers komen veruit het meest voor in de sector industrie en nutsbedrijven (8 van de 18 afspraken, 44%). Ook de sector vervoer en opslag kent met vier afspraken (22%) naar verhouding veel afspraken over het aantal leerplekken voor bbl'ers. De sectoren landbouw, bosbouw en visserij, financiële instellingen, openbaar bestuur en de zorg kennen allemaal één afspraak. De

sector zakelijke dienstverlening kent twee afspraken en de overige vijf sectoren kennen geen afspraken.

2.3.5 Arbeidsovereenkomst voor bbl'ers

In het stagepact MBO staat de afspraak dat bbl'ers een arbeidsovereenkomst krijgen. Daarom is onderzocht in hoeverre de cao's ingaan op een arbeidsovereenkomst specifiek voor bbl'ers. Dat is het geval in 65 cao's (45 bedrijfstakcao's en 20 ondernemingscao's). Dit is 10% van de 654 onderzochte cao's en 36% van de 182 cao's met afspraken voor bbl'ers. In aantallen heeft de sector industrie en nutsbedrijven de meeste afspraken (24 afspraken) maar relatief hebben de sectoren bouw (7 van de 14; 50%) en de horeca (4 van de 7; 57%) de meeste afspraken. Ook de zorg heeft relatief veel afspraken (5 van de 19; 26%). In de sectoren informatie en communicatie, financiële instellingen en onderwijs staan geen afspraken. De sector zakelijke dienstverlening (2 van de 72) kent naar verhouding weinig afspraken over een arbeidsovereenkomst voor bbl'ers.

Van de 65 cao's met afspraken over de arbeidsovereenkomst hebben 57 een afspraak over de duur van de arbeidsovereenkomst. In 49 van deze 57 cao's (86%) is aangegeven dat de arbeidsovereenkomst tijdelijk is. In 34 van de 49 getallen is de arbeidsduur gelijk aan de duur van de opleiding of de duur van de beroepspraktijkvorming als onderdeel van de leerovereenkomst. In 15 gevallen wordt gesproken over een tijdelijke arbeidsovereenkomst gesproken zonder dat er staat beschreven dat de duur gelijk is aan de opleidingsduur. In zeven van de 57 cao's (12%) staan afspraken dat een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd kan worden aangegaan.

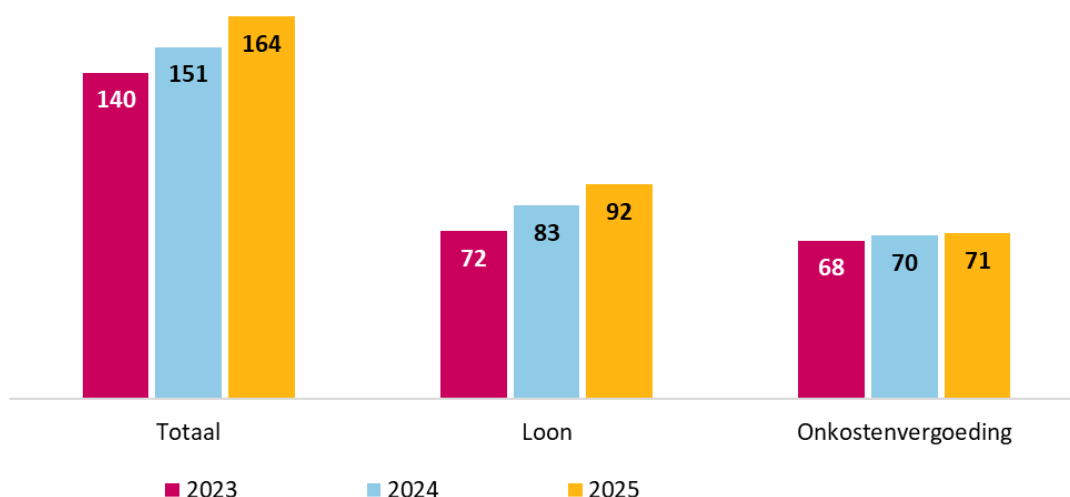
In de cao Levensmiddelenbedrijf kunnen bbl'ers naast een arbeidsovereenkomst als onderdeel van hun studie ook nog een aanvullende arbeidsovereenkomst afsluiten voor aanvullende uren die de bbl'er werkt.

Wanneer de BBL-werknemer meer uren werkt dan die zijn vastgelegd in zijn studieovereenkomst, sluit de werkgever een afzonderlijke arbeidsovereenkomst, waarin worden geregeld de arbeidsduur, een loon naar evenredigheid daarvan, een aangepaste vakantieregeling en het loon over die dagen waarop de betreffende werknemer vrijwillig arbeid verricht. (Levensmiddelenbedrijf)

2.3.6 Ontwikkeling 2023-2025

Wij maken gebruik van een panel om de ontwikkeling over de jaren (2023-2025) in kaart te brengen. Dit zijn alle cao's die in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht zijn, zie paragraaf 1.4.4. Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren hebben onderzocht (het panel), zien we over de jaren een lichte stijging in het totaal aantal afspraken in cao's voor bbl'ers en in het aantal loonafspraken voor bbl'ers (zie Figuur 3). Verder zien we een minimale toename in het aantal afspraken over onkostenvergoedingen voor bbl'ers.

Figuur 3. Ontwikkeling cao-afspraken bbl'ers 2023-2025 (n=570)

2.4 Overige duale leervormen

- In 64 cao's staan afspraken voor duale studenten.
- In 29 cao's staan loonafspraken voor duale studenten.
- In 22 cao's staan afspraken over onkostenvergoeding voor duale studenten; het doorbetalen van onderwijsdagen komt het meest voor.

Bbl'ers zijn niet de enige groep studenten die leren combineren met werken. Er zijn ook andere duale leervormen. Binnen het mbo kan ook de zogeheten derde leerweg (ovo) worden gevolgd. Binnen het hbo (en wo) zijn de leraar in opleiding, de onderwijsassistent in opleiding en de hbo-v(verpleegkundige) opleiding voorbeelden van duaal onderwijs. Ook voor deze studenten zijn afspraken over loon, onkostenvergoedingen en beschikbaarheid van leerplekken in cao's gemaakt. Daarom wordt naast bbl ook bij deze vormen van duaal onderwijs stilgestaan. Voor de leesbaarheid zal in het vervolg de term 'duale studenten' worden gebruikt.

In 64 cao's (26 bedrijfstakcao's en 38 ondernemingscao's) staan afspraken voor duale studenten. Dat is 10 procent van de 654 onderzochte cao's. De afspraken voor duale studenten komen het meest voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (33%), zorg (16%), bestuur (11%), vervoer en opslag (9%), zakelijke dienstverlening (8%), en het onderwijs (6%).

Niet elke economische sector heeft evenveel cao's binnen een sector. Tabel 9 laat het aantal cao's binnen een sector en het aantal cao's met een afspraak binnen die sector zien. De sector industrie en nutsbedrijven heeft de meeste cao's met afspraken over duale leervormen, maar ook de meeste cao's binnen de sector. De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak ten opzichte van het totaal aantal cao's binnen deze sector is dus relatief klein (7%). De verhouding tussen het aantal cao's met een afspraak ten opzichte van het aantal cao's binnen de sector is groot binnen de sectoren zorg (53%) en openbaar bestuur (50%). Gevolgd door de

sectoren onderwijs (29%) en informatie en communicatie (25%). In de overige sectoren heeft slechts een klein aandeel cao's afspraken over duale leervormen ten opzichte van het totaal aantal cao's in de sector (14% of minder). De sector bouw kent geen cao-afspraken over duale leervormen.

Tabel 9. Aantal cao's met afspraken over duale leervormen en totaal aantal cao's binnen de sector.

Economische sector	Bedrijfstakcao's		Ondernemingscao's		Totaal		
	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	Aantal cao's	Met afspraak	%
Landbouw, bosbouw, en visserij	11	1	3	0	14	1	7%
Industrie en nutsbedrijven	40	2	244	19	284	21	7%
Bouw	10	0	4	0	14	0	0%
Handel	30	1	31	3	61	4	7%
Vervoer en opslag	8	0	86	6	94	6	6%
Horeca	6	1	1	0	7	1	14%
Informatie en communicatie	3	1	5	1	8	2	25%
Financiële instellingen	3	1	16	1	19	2	11%
Zakelijke dienstverlening (inclusief advies en onderzoek)	17	0	55	5	72	5	7%
Openbaar bestuur	8	6	6	1	14	7	50%
Onderwijs	7	4	7	0	14	4	29%
Zorg	12	9	7	1	19	10	53%
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	19	0	15	1	34	1	3%
Totaal	174	26	480	38	654	64	10%

2.4.1 Wat verdient de duale student?

In 29 cao's (17 bedrijfstakcao's en 12 ondernemingscao's) staan afspraken over het loon voor duale studenten. Dat is 45% van de 64 cao's met een afspraak voor duale studenten. Deze afspraken komen het meest voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (31%) en de zorg (35%). In mindere mate komen afspraken voor in de sector onderwijs (10%).

2.4.1.1 Loon naar rato

Niet alle duale studenten werken evenveel uren per week. Daarom is onderzocht in hoeverre sprake is van loon naar rato (verhouding) van het aantal gewerkte uren. In 13 cao's is sprake van een afspraak over het loon voor duale studenten naar rato. Het loon is bijvoorbeeld een bepaald percentage – 50 procent – van een schaalbedrag. Dit komt voor bij cao's met afspraken over de leraar in opleiding en de onderwijsassistent in opleiding. Afspraken over loon naar rato voor duale studenten komen vooral voor in de sector zorg (54%). In mindere

mate komen afspraken voor in de sectoren onderwijs en industrie en nutsbedrijven (beide 15%).

2.4.1.2 Loonverschillen naar leeftijd, leerjaar en niveau

Net als bij bbl'ers, geldt voor duale studenten dat in cao's afspraken kunnen worden gemaakt waarbij het loon verschilt naar leerjaar, niveau en leeftijd. Verschillen op basis van leerjaar komen het meest voor. Het gaat om negen van de 29 cao's met een afspraak over het loon voor duale studenten. Loonverschillen op basis van leeftijd en niveau komen beide in zeven van de 29 cao's met een afspraak over het loon voor duale studenten voor.

2.4.2 Onkostenvergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden

Net als voor bbl'ers, is voor duale studenten onderzocht in hoeverre er cao-afspraken zijn over onkostenvergoedingen zoals een reiskostenvergoeding en het doorbetalen van opleidingsdagen.

In 22 van de 64 cao's (13 bedrijfstakcao's en 9 ondernemingscao's) met een afspraak voor duale studenten zijn afspraken gemaakt over onkostenvergoedingen of overige secundaire arbeidsvoorwaarden voor duale studenten. De meeste afspraken komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven (27%) en de zorg (36%). In mindere mate komen de afspraken voor in de sector onderwijs (9%).

2.4.2.1 Reis-, verplaatsings- en verhuiskostenregeling

Over de vergoeding van reis-, verplaatsings- en verhuiskosten zijn in drie²¹ van de 22 cao's met een afspraak over onkostenvergoedingen voor duale studenten afspraken gemaakt. Eén cao behoort tot de sector zorg en twee cao's behoren tot de sector onderwijs en gaan over de leraar in opleiding (LIO). LIOs ontvangen een reiskostenvergoeding wanneer zij geen gebruik kunnen maken van vergoedingen vanuit de regeling studiefinanciering. In één cao is afgesproken dat de LIO naast een reiskostenvergoeding recht heeft op een tegemoetkoming in verblijfs- en/of verhuiskosten.

De werknemer heeft recht op een tegemoetkoming in: a. verhuiskosten; b. reiskosten woon-werkverkeer; c. reis- en verblijfkosten die worden gemaakt ten behoeve van door de werkgever opgedragen dienstreizen. [...] De leraar in opleiding heeft geen recht op een tegemoetkoming in de reiskosten woon-werkverkeer indien de leraar in opleiding gebruik kan maken van een reisvoorziening als bedoeld in de regeling studiefinanciering. (Voortgezet Onderwijs)

21 Bij de telling van aantallen cao's met afspraken over de vergoeding van reis-, verplaatsings- en verhuiskosten voor duale studenten is uitgegaan van afspraken waarmee de duale student in verband is gebracht. Aangezien cao's veelal van toepassing zijn op duale studenten, zal het aantal cao's met afspraken over de vergoeding van reis-, verplaatsings- en/of verhuiskosten voor duale studenten hoger zijn dan het aantal hier vermeld.

2.4.2.2 Doorbetalen onderwijsdagen

In 15 van de 22 cao's met een afspraak over onkostenvergoedingen voor duale studenten staat een afspraak over het doorbetalen van de onderwijsdagen. Van deze 15 cao's bevindt 47% (7 cao's) zich in de zorgsector en 27% (4 cao's) zich in de sector industrie en nutsbedrijven. Daarnaast zijn er vijf sectoren met één cao-afpraak per sector. In de sectoren Landbouw, bosbouw, en visserij, bouw, vervoer en opslag, informatie en communicatie, zakelijke dienstverlening, onderwijs en Cultuur, sport en recreatie en overige dienstverlening zijn geen cao-afspraken over de doorbetaling van onderwijsdagen. In één cao vindt doorbetaling naar rato van de werkweek plaats.

2.4.2.3 Overige onkostenvergoedingen

Ook voor duale studenten geldt dat soms sprake is van een afspraak waarbij kosten voor de opleiding of stage anders dan de opleidingsdagen worden vergoed. Het kan daarbij gaan om inschrijvingskosten, boekengeld of andere 'direct aan de opleiding of praktijkvorming verbonden kosten'. In 12 van de 22 cao's met afspraken over onkostenvergoedingen of overige secundaire arbeidsvoorwaarden voor duale studenten staan afspraken over overige onkostenvergoedingen. De meeste afspraken komen voor in de sectoren industrie en nutsbedrijven en de zorg (beide 33%).

De werkgever betaalt aan de werknemer, leerling, stagiair en coassistent de kosten van de VOG als hij die nodig vindt. (Geestelijke Gezondheidszorg GGZ)

2.4.2.4 Toeslagen

Net als bij bbl'ers, is bij duale studenten sprake van cao-afspraken over een toeslag. Dat geldt voor drie van de 22 cao's met een afspraak over onkostenvergoedingen voor duale studenten. Hierbij gaat het om twee cao's uit de sector industrie en nutsbedrijven en om één cao uit de sector vervoer en opslag. Er is bijvoorbeeld sprake van een startersbijdrage aan het begin van de opleiding of een leerlingenbonus wanneer de duale student een vast contract aangeboden krijgt bij diplomering.

2.4.3 Aantal beschikbare leerplekken voor duale studenten

In acht cao's wordt ingegaan op de beschikbaarheid van leerplekken voor duale studenten, inclusief een streefgetal.

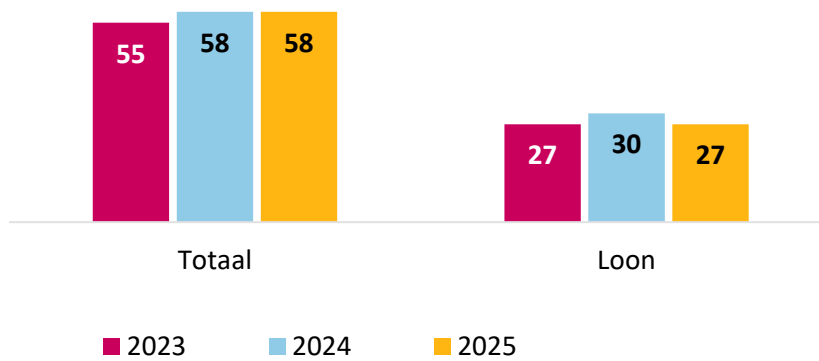
De werkgever zorgt ervoor dat er, waar mogelijk, opleidingsplekken zijn op de schepen voor stagiaires en leerlingwerknemers. Hierbij wordt rekening gehouden met de eisen van de opleidingsinstellingen. De opleidingen moeten passen binnen de dagelijkse werkzaamheden op het schip. (Watervoorziening Hatenboer Neptunus BV)

In twee cao's in de zorg sector zijn afspraken opgenomen over de kwaliteit van de leerplekken voor duale studenten.

2.4.4 Ontwikkeling 2023-2025

Wij maken gebruik van een panel om de ontwikkeling over de jaren (2023-2025) in kaart te brengen. Dit zijn alle cao's die in alle drie de jaren (metingen van het onderzoek) onderzocht zijn, zie paragraaf 1.4.4. Op basis van de 570 cao's die we in alle drie de jaren hebben onderzocht (het panel), zien we weinig verandering in afspraken voor duale studenten.

Figuur 4. Ontwikkeling cao-afspraken duale studenten 2023-2025 (n=570)

2.5 Afspraken in principeakkoorden over stages

- In 64 van de 297 onderzochte principeakkoorden staat iets over stages.
- In 52 principeakkoorden staat een afspraak over stagevergoedingen.
- In 23 principeakkoorden wordt een gelijke beloning voor stagiairs van alle opleidingsniveaus specifiek vermeld.

Voordat een cao bij SZW wordt aangemeld, sluiten de sociale partners vaak eerst een principeakkoord af. De principeakkoorden geven een beeld van de onderwerpen die tijdens de cao-onderhandelingen van belang zijn geweest. Het gaat daarbij voornamelijk om nieuwe afspraken, die nog niet in de voorgaande cao waren opgenomen²². Maar ook kunnen afspraken uit de voorgaande cao die worden voortgezet of afgeschaft in het principeakkoord worden opgenomen, omdat cao-partijen het belangrijk vinden daar expliciet afspraken over te maken. In 2025 zijn er 297 principeakkoorden afgesloten (peildatum 27-01-2026) die de ontwikkeling en eventuele trends kunnen laten zien voor aankomende cao's. Om deze reden zijn ook de principeakkoorden geanalyseerd in dit onderzoek.

In 64 van de 298 principeakkoorden die in 2025 zijn afgesloten, wordt iets vermeld over stages. In twee principeakkoorden wordt het stagepact MBO benoemd. In 52 principeakkoorden gaat het over stagevergoedingen. In 38 principeakkoorden wordt een specifiek bedrag genoemd. In zeven principeakkoorden is de stagevergoeding een minimum bedrag, in 18 principeakkoorden is de stagevergoeding naar rato, en in 23 principeakkoorden wordt er specifiek vermeld dat de stagevergoeding geldt voor alle opleidingsniveaus (gelijk is getrokken). Er zijn geen principeakkoorden waarin een verschil in stagevergoeding tussen onderwijsniveaus staat.

Stagevergoeding. We verhogen de fulltime stagevergoeding van €550 naar €750 bruto per maand, voor alle MBO/ HBO/ WO opleidingen. (Arcadis)

Euroma biedt studenten een leerzame en veilige stage-ervaring die bijdraagt aan hun professionele ontwikkeling én aan innovatie binnen onze organisatie. Euroma zorgt voor een goede begeleiding door een gekwalificeerde praktijkopleider, die studenten ondersteunt bij het behalen van hun leerdoelen. De stagevergoeding is onafhankelijk van het opleidingsniveau en bedraagt € 550,- bruto per maand op basis van 40 uur. Stagiairs ontvangen geen reiskostenvergoeding, omdat de meeste studenten in het bezit zijn van een studentenreisproduct. Heeft de stagiair, in verband met leeftijd, nog geen recht op een studentenreisproduct of kan hij niet (tijdig) met het openbaar vervoer bij Euroma komen, dan ontvangt hij een reiskostenvergoeding volgens de reiskostenregeling. (Koninklijke Euroma BV)

²² Als in de vorige cao al een afspraak over stagevergoeding staat, zal er meestal geen nieuwe afspraak staan in het principeakkoord voor de nieuwste cao.

Alle vergoedingen die geregeld zijn binnen de cao (stage, thuiswerk, consignatie) worden verhoogd met 3,5%. **(DCL Corporation Nederland)**

Stagevergoeding. Partijen komen overeen om de stagevergoeding te verhogen naar €775,- bruto per maand op basis van een 40-urige werkweek. Wanneer de omvang van de stage minder dan 40 uur per week bedraagt, wordt het maandbedrag naar rato uitbetaald.

De hoogte van de stagevergoeding wordt geïndexeerd op basis van de sectorale loonontwikkeling in de sector politie. **(Politie Personeel)**

Per 1 januari 2026 wordt de stagevergoeding voor MBO-studenten gelijkgetrokken met de stagevergoeding voor HBO/WO-studenten. **(Rabobank)**

Stagevergoeding. Aan artikel 16 wordt lid 10 als volgt toegevoegd: De werkgever kent aan een stagiair een stagevergoeding toe van minimaal € 600,00 bruto per periode voor een voltijds stage, ongeacht het opleidingsniveau. Bij deeltijd geldt de vergoeding naar rato. **(Railinfrastructuur)**

De stagevergoeding bij Unilever bedraagt 625 euro bruto per maand. De reiskostenvergoeding is 0,17 cent per km, met 40 km als maximum voor een enkele reis. Kosten die gemaakt worden voor het (2e klas) openbaar vervoer kunnen worden gedeclareerd en worden aan het eind van de maand volledig vergoed. Deze afspraak is opgenomen als verduidelijking van ons stagebeleid. Dit onderwerp zal niet expliciet worden opgenomen in de cao. **(Unilever Nederland)**

Verhogen stagevergoeding. Dit artikel wordt als volgt aangepast: Betreffende het vaststellen van de hoogte van de stagevergoeding wordt het advies van de betreffende onderwijsinstelling gevolgd, indien dat eenduidig op de situatie van toepassing is. Indien een dergelijk advies achterwege blijft bedraagt de stagevergoeding per maand bij een voltijdstage per 1 juli 2025 € 650,00 bruto. **(Zelfstandige Klinieken Nederland)**

Daarnaast gaat het in acht principeakkoorden over onkostenvergoedingen voor stagiairs. In drie principeakkoorden gaat het over onkostenvergoedingen voor coassistenten. Ook wordt in vier principeakkoorden het aantal stageplaatsen benoemd, waarbij het gaat om het doorzetten van het aantal beschikbare plekken van vorig jaar of aandacht voor stageplaatsen. In 12 principeakkoorden gaat het over bbl'ers en in één principeakkoord over HBO dual studenten. In één principeakkoord gaat het over goede stagebegeleiding. In twee principeakkoorden wordt benoemd dat stagiairs niet onder de werkingssfeer van de cao vallen.

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Februari 2026